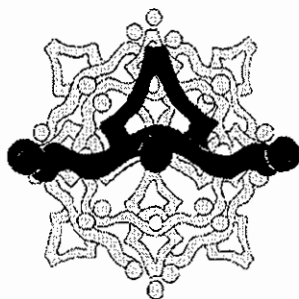

5663/2017

Budapest III. Kerületi Csillagház Általános Iskola és
Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény
1038 Budapest, Ráby Mátvás u. 16.
OM: 201666
2.

Pedagógiai Program

**Budapest III. Kerületi
Csillagház Általános Iskola és
Egységes Gyógypedagógiai
Módszertani Intézmény**

OM: 201666

2013

**módosításokkal egységes szerkezetben
Hatályos: 2017.09.01.-től**

Handwritten signature: Kónyeri Zoltán

Tartalom

1. Nevelési program	3
1.1 A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	3
1.2 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	14
1.3 Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	15
1.4 A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	16
1.5 A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai	18
1.6 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység.....	19
1.7 Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvétel rendje	24
1.8 Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel.....	25
1.9. A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata	27
1.10 Az iskolaváltás, a tanulók átvételének helyi szabályai, a felvételi eljárás és a tanulói jogviszony kezdete.....	34
2. Az intézmény helyi tanterve	34
2.1 A választott kerettanterv megnevezése	34
2.2 A választott kerettanterv feletti óraszám.....	37
2.3 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei	39
2.4 A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása	39
2.5 Mindennapos testnevelés	40
2.6 A választható és speciális tantárgyak, foglalkozások	41
2.7 Az iskolában alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek	42
2.8 A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	42
2.9 Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái	42
2.10 Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása	44
2.11 A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei	45
2.12 A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek	46
2.13 Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei	46
2.14 A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei.....	49

1. Nevelési program

1.1 A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

1.1.1. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei

A Csillagház Általános Iskola halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek fővárosi beiskolázású egész napos ellátást biztosító speciális intézménye. Az iskola tanulóit a mozgáskorlátozottság, az enyhe vagy középsúlyos értelmi fogyatékoság, a beszéd-fogyatékoság, a látás-, hallás- és magatartászavar különféle összetételű megjelenési formája és súlyossága jellemzi. Ebből kiindulva a legfontosabb alapelvek:

- A gyermekközpontúság, a fejlesztés során a halmozott fogyatékoságból adódó sajátosságok figyelembe vétele, annak elfogadása, de nem előtérbe helyezése.
- A komplexitás elve magában foglalja a mozgásfejlesztés, kommunikáció, kognitív fejlesztés, személyiségfejlesztés együttes, egymást erősítő és kiegészítő alkalmazásait.
- Együttműködés elve: a komplex rehabilitációs és rehabilitációs ellátás érdekében elengedhetetlen a kliensek és a szolgáltatók, szakmai szervezetek együttműködése.
- A humanista értékrend prioritásának elve alapján, a tanulók megtanítása önmaguk és társaik elfogadására, megismerésére, megértésére.
- A rugalmasság elvét középpontba helyezve a nevelés-oktatás különböző szinterein a tanulók aktuális szintjéhez igazíthatók az elsajátítandó ismeretek. Az értékelés, önértékelés folyamatára jellemző a pozitívumokra való támaszkodás, az elért sikerek, eredmények megerősítése.
- A módszertani megújulás elve szerint a tanulók esélyegyenlősége egyéni bánásmóddal, differenciált foglalkoztatással segíthető elő, melynek igazodnia kell adottságaikhoz, körülményeikhez.
- Alapvető mind pszichés, mind pedig egészségügyi és fizikai szempontból a biztonság és állandóság megteremtésének elve olyan szeretetteljes és motíváló légkör kialakítása, melyben a tanulók szívesen együttműködnek a pedagógusokkal és más szolgáltatókkal.
- A nevelés-oktatás-mozgásfejlesztés, gondozás és az egészségügyi ellátás során érvényesüljön a demokratikus szellemiség elve, felkészítve ezzel a tanulókat a felelős állampolgári szerepre. Felkészülnek arra, hogy szabadon kifejezzék véleményüket, önálló döntéseket hozzanak, felelősséget vállaljanak önmagukért, tetteikért és azok következményeiért.
- A kitűzött célok és feladatok csak egységes pedagógiai szemlélettel és következetességgel, valamint a szülők és a gyermekek aktív közreműködésével érhetőek el.

1.1.2. A nevelő-oktató munka céljai

- A halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott tanulók állapotuktól függően jussanak el - szűkebb és tágabb környezetük segítségével - az önállóság általuk elérhető legmagasabb szintjére, optimális esetben legyenek képesek az önálló életvitelre, váljanak a társadalom aktív, cselekvőképes tagjaivá.
- Erősödjenek pozitív személyiségjegyeik, alakuljon ki önismeretük, formálódjon énképük, fejlődjön önbizalmuk és kudarctűrő képességük.

- Közvetlen kimeneti cél, hogy a gyermekek a képességeiknek legmegfelelőbb intézményben folytathassák tovább tanulmányaikat vagy más tevékenységüket, és a saját személyükkel kapcsolatos teendőkben kompetensek legyenek.
- Megszerzett tudásuk és képességeik birtokában harmonikus, tevékeny életet éljenek. Megfelelő belső motivációval rendelkezzenek a továbbfejlődésre, valamint társas kapcsolatok kialakítására és fenntartására.
- A kulcskompetenciák fejlesztése által váljanak felkészültté az egész életen át történő tanulásra, valamint – amennyiben képességeik lehetővé teszik - a munkaerő-piac egyes módozatain (zárt, védett rendszerben) való megjelenésre, hogy esetleg saját maguk is tudják alakítani életminőségüket.
- A külső és belső partnerek legyenek elégedettek az iskola szolgáltatásaival, s maguk is aktívan vegyenek részt a célok elérésében.

1.1.3. A nevelő-oktató munka feladatai

- A mozgásnevelés vezérelte fejlesztéssel a mindennapi tevékenységekben való aktív részvétel tanítása, az önálló életvitelhez, az iskolai munkához és társadalmi beilleszkedéshez szükséges alapok megteremtése.
- A diagnózistól, az aktuális fejlődési szinttől és mozgásállapottól, valamint a személyiségtől függő speciális fejlesztési technikák, módszerek, eszközök kidolgozása, alkalmazása.
- A megismerő tevékenységekhez szükséges kompetenciák (ismeretek, képességek, attitűdök) kialakítása és fejlesztése, különös tekintettel az egyéni szükségletekre.
- Az egyéni képességek pozitívumainak korai felismerése, megerősítése, a kiemelkedő képességek célirányos fejlesztésének megvalósítása tehetség gondozással.
- Komplex személyiségfejlesztés önmaguk megismerése, valamint a szűkebb és tágabb közösségbe való beilleszkedés érdekében.
- A szabadidő hasznos eltöltésének kialakítása irányított és kötetlen formában megvalósuló tevékenységekben.
- Az új pedagógiai módszerek, eljárások beépítése az oktató, nevelő, terápiás munkába.
- A speciális fejlesztés, ellátás legoptimálisabb személyi és tárgyi feltételeinek biztosítása.
- Az átjárhatóság feltételeinek megteremtése mellett szükség esetén hosszabb képzési idő és egyéni fejlesztés biztosítása.
- A család és az iskola együttműködésének, összhangjának megteremtése, kapcsolattartás a tanulók fejlesztése szempontjából fontos intézményekkel.

1.1.4. A nevelő-oktató munka eszközei

A halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekeknél a hely- és helyzetváltoztatás, az önkiszolgálás, a kézfunkció, manipuláció, a tárgy- és eszközhasználat, a grafomotoros teljesítmény, valamint a verbális és nonverbális kommunikáció eltérő mértékű akadályozottsága az iskolai képzés egész időtartama alatt megkívánja az egyénre szabott eszközök, a fizikai korlátozottságot csökkentő, megszüntető környezeti adaptációk

alkalmazását. Ezek közül legfontosabbak, amelyek az akadálymentes, önálló életvitelt és kommunikációt segítik.

Adaptált környezet

Közlekedés

Az akadálymentes környezet fontos eleme, hogy biztosítva legyen annak akadálymentes elérése is. Ehhez szükség van a járművek adaptációjára, rögzített vagy mobil rámpával való ellátására. A tanulók szállítása során a legnagyobb biztonság elérése érdekében kötelező az öt ponton rögzített biztonsági övek használata, valamint a kerekesszékek rögzítése.

Az iskolán kívüli helyszínekre való bejutáshoz szükség lehet mobil rámpa használatára.

A tanulók közlekedése során a cél az önálló helyváltoztatás képességének elérése, az egyénre szabott segédeszközök biztosításával.

Épület

Az épületen belüli akadálymentes közlekedés alapkövetelménye a küszöbök nélküli ajtók megléte. Ez teszi lehetővé az önhajtós és elektromos kerekesszékekkel, járást segítő segédeszközökkel (járókeret, rollátor, bot) közlekedő vagy anélkül járó mozgáskorlátozott gyermekek egyik helyiségből a másik helyiségbe való eljutását. A balesetmentes és önálló közlekedést, hely- és helyzetváltoztatást a csúszásmentes burkolat és az intézmény szinterein lévő kapaszkodók biztosítják.

Az önálló életvitelt segítik a kerekesszékes kézmagasságban elhelyezett villanykapcsolók, hívógombok, kezelógombok (85-110 cm). A minél nagyobb fokú önellátásra adnak lehetőséget az állítható magasságú, valamint nagy felületű, könnyen elérhető és mozgatható eszközök.

A halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek biztonságos és örömteli szabadidő eltöltését speciális kerti játékok, adaptációk biztosítják. Ilyenek például: átalakított hinták, mászóakák, csúszdák kapaszkodóval, alatta biztonságos burkolat (mügmü, fű, homok) stb. A kert elengedhetetlen része a tankert és magas ágyás a kerekesszékekben ülő vagy más segédeszközzel közlekedő gyermekek számára.

Berendezés, felszerelés

A gyermekek munkahelyének kialakításánál fontos a stabil ülés biztosítása, a munkafelület megfelelő magasságba és dőlésszögbe állítása. Ezekhez nyújtanak segítséget az állítható magasságú asztalok és székek.

Tananyagok és tanulást segítő eszközök

A tankönyvek, tananyagok kiválasztásánál tekintettel kell lenni a gyermekek értelmi képességeire, a mozgáskoordinációs problémákra és pszicho-motoros zavarokra egyaránt. A tananyagoknak strapabíróknak kell lenniük, mivel a gyermekek mozgásállapota miatt nagyobb igénybevételnek vannak kitéve. A halmozottan fogyatékos gyerekeknél gyakoriak az orális funkciók zavarai, többek között a nyelési problémák, emiatt előnyben részesülnek a lemosható eszközök. Az alak-háttér megkülönböztetési zavarok megelőzését vagy korrekcióját segíti, ha a könyvek színesek, erősebben kontúrozottak. Előfordul, hogy a könyvek lapjait nagyítani kell a jobb láthatóság miatt. A munkatankönyveket több esetben

kell nagyítani, mert az írásos feladatokat kisebb méretű könyvben kevés gyermek tudja megoldani. Esetenként a feladatlapok fóliával történő bevonása is szükségessé válhat. Sok gyermek nem képes kézi írásra, nekik más, alternatív módozatokat kell keresni, amelyek speciális eszközök alkalmazását kívánják. Jól használhatók a mozgáskorlátozott gyermekek számára is a gyengénlátó tanulók számára készült speciális füzetek, írólapok. Általában jól bevált a kereskedelmi forgalomban kapható nagyméretű írószerek használata, vastag postairónok, színes ceruzák, háromszög keresztmetszetű és recézett ceruzák. Ha ezek sem megfelelőek, ceruzafogókat lehet a ceruzákra húzni. Ezek megvastagítják a keresztmetszetét, és megakadályozzák, hogy a gyermekek kezéből kicsússzon. Ha ez sem ad elegendő segítséget, speciális ceruzafogókat kell alkalmazni, amelyek a kézhez rögzítik az íróeszközöket. A ceruzafogók készülhetnek házilagos kivitelezésben, vagy gyógyászati segédeszközöket gyártó cégek által. Egyéni szükségletek szerint készülnek, rendkívül sokfélék lehetnek. A ceruzát rögzítjük vagy csak a ceruzafogóhoz, vagy pedig a kézhez is, így lehetővé válik, hogy akik egyébként a ceruzát nem tudják önállóan a kezükben megtartani, képesek legyenek írni, rajzolni, színezni, festeni.

A mozgáskorlátozott gyermekek - kezük sérülésének súlyosságától függően - munkatevékenység vagy művészeti foglalkozásokon is használhatnak vastag szárú vagy vastagított színes ceruzákat, ecseteket, marok zsírkrétát, szükség esetén ceruzafogókat is. A speciális ollóknak is több fajtája létezik: balkezes, önműködően nyíló, tenyérbe fogható stb.

A tanszerek és a mindennapi használat során szükséges eszközök rögzítésére szolgálnak a csúszásgátlók, tapadó alátétek. Lehetővé teszik egykezes életmód és túlmozgás esetén is a taneszközök, tányérok, poharak stb. stabil elhelyezését. Szükség esetén a tanulók széken való stabil ülését is biztosíthatja. Segíthetik még a minél önállóbb tanulást a különféle könyvtámaszok, tárgy rögzítők, csipeszek, asztali kapaszkodók, alkar és csuklótámaszok és egyéb egyénre szabott kiegészítő eszközök is.

Mozgást fejlesztő és gyógyászati segédeszközök

Ebbe a csoportba azok az eszközök tartoznak, amelyek kifejezetten a mozgáskorlátozott gyermekek számára készülnek, életük ezek nélkül elképzelhetetlen, ezek segítik viszonylagos önálló életvitelük megvalósítását.

A gyógyászati segédeszközök testközeli eszközök, a mozgáskorlátozottak tartási és mozgási funkcióinak javítására, korrekciójára szolgálnak – járógépek, művégtagok (ortézisek), ortopéd cipők, a gerincet támasztó készülékek, fűzők, egyéb rögzítő-támasztó eszközök –, melyeknek használata szakorvosi javaslatra történik. Gyakran csak ezek az eszközök teszik lehetővé a tanulók helyzet- és helyváltoztatását, mobilitását. A társadalombiztosítás által támogatott eszközök felírását törvény szabályozza.

A mozgásfejlesztő eszközök legtöbbször az egészséges gyermekek fejlesztésére, egészségnevelésére is kiválóan alkalmazható. Ilyenek például a különféle formájú felületű és nagyméretű Bobath labdák. Egyensúlyfejlesztésre, lazításra, reflexgátló helyzetek kialakítására és megtartására, a helyes testtartás kialakítására és megtartására egyaránt használhatók. Tanórán kívüli foglalkozásokon azok a gyermekek, akiknek csak tartási rendellenességük van, ülhetnek is rajta feladatvégzés közben.

Kéz- és lábsúly(pánt), súlymellény izomerő fokozására, túlmozgások csökkentésére alkalmazott eszközök. A kéz- és lábsúlypánt használható mozgásnevelésnél, úszásnál és mindennapi tevékenység közben is. A műtét utáni rehabilitáció jól bevált eszköze. A súlymellény elsősorban mindennapi tevékenység közben történő használatra ajánlott. Athetotikus gyermekeknél csökkenti a nagyon erős túlmozgásokat, tónusbelövelléseket.

Az Ayres eszközök a szenzoros integrációs terápia eszközei, nem mozgáskorlátozottakra sérülés-specifikusak, de eredményesen használhatók mozgáskorlátozott gyermekek fejlesztésére is, főleg egyensúlyfejlesztésre. Társuló viselkedészavarok és tanulási zavarok esetén különösen hatékonyak.

Golyófürdő nem sérülés-specifikus eszköz, de halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek szenzo-motoros, pszicho-motoros fejlesztéséhez nagyon sokféle lehetőséget nyújt. A golyófürdőben való játék, mint szenzoros örömforrás is felbecsülhetetlen értékkel bír.

A háromkerekű bicikli (tricikli) sok mozgáskorlátozott gyermek közlekedési eszköze, önálló helyváltoztatást tesz lehetővé. Súlyosabb mozgásállapotú gyermekeknél terápiás értékű eszköz, mivel egyrészt megtöri a kóros szinergizmusokat, a lábak mozgásának összehangolását segíti. Legtöbb gyermeknél speciális kiegészítők alkalmazása szükséges.

Önkiszolgálást, önálló életvitelt segítő eszközök

Központi idegrendszeri sérült gyermekek gyakran küzdenek vizelet és székletürítési gondokkal, gyakran több időre, nagyobb biztonságra van szükségük. Különböző WC rátétek, kapaszkodók segítségével a gyermekek stabil helyzetben tudnak ülni, így biztonságban érezhetik magukat.

Az étkezés segítésére számtalan speciális eszköz létezik. Speciális tányérok, poharak, evőeszközök, és még „etető gép” is, hogy lehetővé tegye a minél önállóbb étkezést.

Háztartási tevékenységek megsegítéséhez is sok kiegészítő eszköz kapható, például egykezes reszelő, hámozó, szeletelő, rögzített kefe, különböző speciális takarító eszközök, stb.

Gyakorló mellények segítik az öltözködést és annak finomabb mozzanatainak tanulását, gombolást, fűzést, tépő- és húzózár használatát.

Mіндеzen eszközök helyes használatának megtanulása segíti a minél önállóbb életvitelt, ezen keresztül pozitívan hat a gyermekek önbizalmára, önértékelésére, s ezzel együtt szociális kompetenciájuk fejlődésére is.

Fejlesztő játékok

A fejlesztő játékok a mozgáskorlátozott gyermekek fejlesztésében nagyon fontos szerephez jutnak. Mozgáskorlátozottságuk miatt ugyanis a gyermekek életéből gyakran hiányoznak azok tapasztalatszerzési lehetőségek, amelyek az egészséges kisgyermek számára természetesen. A fejlesztő játékok segítik a hiányzó tapasztalatok játékos megszerzését. Fejlesztik a szenzoros, motoros és pszichomotoros funkciókat, a kommunikációt és szocializációt. Ismereteket is közvetítenek játékos formában. Ezek a játékok az összes kisgyermek számára készültek, nem sérülés-specifikusak. Használatuk során azonban a mozgáskorlátozott gyermekek az egészségesektől eltérő feladatokat is végezhetnek velük.

A tanulást és kommunikációt segítő technikai eszközök

Azok a speciális kiegészítő, kiegészítő technikai eszközök tartoznak ide, amelyek segítségével a rosszabb mozgásállapotú gyermekek is tudják a számítógépeket használni, s ez segíti, kiegészíti vagy helyettesíti szóbeli vagy írásbeli (kézírás) kommunikációjukat, segíti megvalósítani alkotó tevékenységüket.

- Nagyméretű egerek, gömbegerek, fordított egerek

- Különböző speciális billentyűzetek (kis- és nagyméretű billentyűzet, hajlékony billentyűzet, billentyűzetrács stb.)
- Speciális egerek, egérkiváltók
- Fejpálcák

Augmentatív és alternatív kommunikációs eszközök

A beszéd helyettesítésére, kiegészítésére szolgáló eszközök. Minden augmentatív és alternatív kommunikációs rendszer több, egyénre szabott kommunikációs eszközből áll, de minden beszédképtelen gyermeknek van saját kommunikációs táblája is. Ezek lehetnek: fotó, grafikus kép, jelkép, betű, vegyes táblák.

- Bliss jelképrendszer (a nyelvi elemeket a tartalommal értelemszerű összefüggésben levő jelképek ábrázolják)
- PCS képkommunikációs rendszer (nonverbális grafikus képrendszer, a nyelvi elemeket képek ábrázolják) A PCS képkommunikációs rendszer alkalmas különféle tantárgyak anyagának teljes körű feldolgozására is. (környezetismeret, természetismeret, magyar nyelv és irodalom, stb.)
- Kommunikátorok („beszélő gépek”, amelyek a rájuk mondott szöveget érintésre, nyomásra vagy kapcsolók közbeiktatásával azok megnyomására „kimondanak”).

1.1.5. A nevelő-oktató munka pedagógiai eljárásai, módszerei

Kooperatív pedagógia

A tanulói tevékenységek során tudatosan tervezett, szervezett vegyes, heterogén vagy homogén csoportok jönnek létre, tekintettel arra, hogy a gyermekek egészségügyi és mozgásállapota, valamint készség- és képességstruktúrája melyiket teszi indokolttá a kitzűzött céloknak, feladatoknak és módszereknek megfelelően. Az együttműködésen alapuló, kooperatív tanulási technikák nagy segítséget jelenthetnek a halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek számára bizonyos tevékenységek elvégzésében. Ezek olyan technikák, amelyeket az építő egymásrautaltság jellemez, amelyben mindenki egyenrangú társként vesz részt, párhuzamos interakciók zajlanak és minden résztvevő egyéni felelősséggel tartozik a tevékenység sikeréért.

A kiscsoportos tevékenység a legalkalmasabb tanulásszervezési forma a halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek számára, így lehet legjobban építeni a képességeikre, és kisebb csoportban van elegendő idő és türelem a lassúbb munkatempójú gyermekek megnyilvánulásainak kivárására is.

Egyéni fejlesztés

Az adaptív oktatás lehetővé teszi, hogy a pedagógusok a tanulók megismerése során az adottságokban, képességekben megmutatkozó egyéni eltérések, lehetőségek és korlátok figyelembevételével a fejlesztést is egyénileg tervezzék meg. Előfordulhat, hogy a mozgáskorlátozott gyermekek eredményes fejlesztéséhez az egyéni tervezésen túl egyéni megsegítő stratégiák alkalmazására is szükség lesz. Az egyéni fejlesztési tervek esetében mindig az adottságoztól, képességektől függően egyénenként változhat az elsajátítandó tananyag, az elsajátításhoz szükséges idő, az alkalmazott módszerek és kompenzáló technikák. Az egyéni fejlesztésre szoruló gyermekek csak az érintett területen dolgoznak

egyéni program szerint, egyébként pedig saját csoportjukkal együtt, egy ütemben tanulnak. Az egyéni terv szerint haladó gyermekek félévkor és tanév végén írásbeli értékelést kapnak.

Párhuzamos egyéni fejlesztés

Az egyéni megsegítés sajátos formája a párhuzamos egyéni fejlesztés vagy kéttanáros fejlesztés. Ekkor két pedagógus van a gyermekekkel, az egyéni megsegítést igénylő gyermekkel terapeuta foglalkozik, saját személyre szabott módszereket alkalmazva oktatása során. Például augmentatív kommunikációs eszközöket, módszereket, ergoterápiás eszközöket, eljárásokat alkalmazhatnak a többi gyermekkel azonos ütemben, azonos ismeretek elsajátításakor. Vagy külső helyszíneken, közös programokon együtt tanulhatják speciális eszközök használatát.

Tanórai differenciálás

Előfordulhat, hogy a gyermekek egyéni szükségletei olyan kis mértékben térnek el az átlagostól, hogy nincs szükség külön egyéni foglalkozások szervezésére. Ebben az esetben elegendő a differenciált vagy adaptív oktatás elveinek megfelelően eljárni. A tanórai szintű differenciálás lehetővé teszi, hogy a gyermekek közötti egyéni különbségek figyelembevételével határozzuk meg a tananyag feldolgozásának szintjét és annak módszereit. Az osztálymunkában való részvétel mellett differenciált foglalkoztatásban kell részesíteni azokat a tanulókat, akik:

- a csoport átlagánál lassabban vagy gyorsabban haladnak
- valamilyen neurogén tanulási zavarral küszködnek
- ismeretsajátítási és alkalmazási módjuk eltér az átlagostól.

A differenciált tanórai foglalkoztatást addig kell és (szabad) alkalmazni, amíg az adott gyermeknek szüksége van rá.

Projektpedagógia

A gyermekek egészségügyi és mozgásállapotához igazodva, figyelembe véve képesség- és készségstruktúrájukat rövid és középtávú projektek valósulnak meg.

A projekt módszer folyamatosan lehetőséget teremt a szülővel való szorosabb együttműködésre is, segítve ezzel a gyermek, az iskola és család közötti kommunikációt.

Erdei iskola

Az erdei iskola (projekt jellegű) pedagógiai programjának egységes feladatai:

- az egészséges énkép és önbizalom kialakítása
- sikerélmény nyújtása
- önállóságra nevelés
- az önálló életvitel lehetőségeinek megismertetése, saját korlátaik figyelembevételével
- az előkészítő és az alsó tagozaton megszerzett elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazása
- általános tájékozottság fejlesztése

Az önálló életvitel jegyében minden nap – mozgásállapottól függően – jelennek meg tanulók életében a következő tevékenységek:

- Mozgásnevelés

- Tartalmi komplexitás (tantárgyi koncentráció), a különböző tanórákon kialakított attitűdök, elsajátított készségek, képességek, ismeretek integrált megtapasztalása, gyakorlati helyzetekben, szituációkban, feladatokban vagy kirándulásokon, elfogadva a tantárgyon belüli vagy tantárgyak közötti tartalmi integrációt.
- Személyi higiénia
- Tankönyhai ismereteik gyakorlása.
- Környezetünk tisztasága
- Közlekedés
- Vásárlás
- „Végre szülő nélkül vagyok”

Az erdei iskola megvalósításának személyi feltételei:

A pedagógusok (osztályfőnökök, nevelőtanárok, mozgásnevelők, egészségügyi dolgozók és gyermekfelügyelők) a fent leírtakat szem előtt tartva írják meg az adott gyermekcsoport képességeihez, készségeihez, szükségleteihez igazodó programot.

A tervezett menetrend optimális betartása érdekében – közös megegyezés és igazgatói megbízás alapján – az erdei iskola egy hetes időtartamára az egyik osztályfőnök táborvezetői munkakört tölt be.

Élménypedagógia

Az élménypedagógia a „cselekvés általi tanulás és fejlődés” egyik sajátos változata, személyközpontú pedagógia, mely mind az egyén, mind pedig a csoport fejlődésére és sikerességére fókuszál (Rogers 1984). Multiszenzoros tanítás, mely a tanítás-tanulás folyamatába bevonja a résztvevőket, életközeli gyakorlatokat végeztet velük. A tanulók felfedezéseket tesznek, és a tudással ők maguk kísérleteznek, ahelyett, hogy mások tapasztalatait vennék át. A fő hangsúly a konkrét tapasztalatok általi tanulásra, az érzékelés, a mozgás és a kommunikáció valós helyzetben történő fejlesztésére kerül.

Élményterápiás délelőttök szervezésére a Csillagházban évente 4-6 alkalommal kerül sor a tanmenetbe illesztve, előre meghatározott témakörhöz kapcsolódva. Az élménypedagógiai foglalkozásokon egy időben vesz részt az összes alsó tagozatos gyermekek és pedagógus.

1.1.6. A nevelő-oktató munka során alkalmazott speciális terápiák

Ergoterápia

„Az *ergoterápia* a fizikai és/vagy pszichikai kondíciók (funkciózavarok, problémák, károsodások stb.) kezelése specifikusan kiválasztott tevékenységeken keresztül abból a célból, hogy segítsen az embereknek elérni a legmagasabb szintű funkciót és függetlenséget a hétköznapi élet minden területén.”

A gyermekek aktív közreműködésével megvalósuló komplex terápia, amely az egymásra épülő, egymást kiegészítő technikák, eljárások, eszközök segítségével jön létre, s ezzel elősegíti a mozgáskorlátozott gyermekek hétköznapi önállóságának kialakítását.

Az ergoterápia során korrigáló, fejlesztő, kompenzáló foglalkozások keretében a sérülésből vagy annak következményeiből eredő sérült funkciók javítása, a fejletlen vagy gyenge képességek fejlesztése, a kiesett funkciók helyettesítésének tanítása történik. Az ergoterápia legfőbb célja a legnagyobb fokú önállóság elérése annak érdekében, hogy a tanuló a lehető

legfüggetlenebb legyen élete minden területén. Ez elérhető különböző mozdulatok betanításával, gyakoroltatásával, automatizálásával, vagy pedig különböző segítő eszközök megtervezésével, kivitelezésével vagy adaptációjával, és azok használatának megtanításával.

Logopédia, beszédterápia

A logopédia célja a beszédhibák javítása mellett olyan átfogó, a teljes beszéd folyamatot érintő fejlesztő program megvalósítása, amely előkészíti, illetve kiegészíti a tanulóakra szabott sérülés-specifikus eljárásokat. Az iskola minden évfolyamán külön foglalkozás keretében vehető igénybe.

A beszédterápia a központi idegrendszer sérüléséhez társuló beszédzavarok korrekciójára irányul. A beszédterápia a mozgásterápia eredményeit felhasználva, arra épülve korrigálja a sérült beszédet, ezzel elősegíti a gyermek beilleszkedését szűkebb és tágabb környezetébe.

A mozgásterápiából átvett elemek: kóros reflexek gátlása, megfelelő testhelyzet megtalálása, helyes mozgások facilitálása, lazítás (spasztikus gyermekeknél), egyensúlyfejlesztés (athetotikus és ataxiás gyermekeknél), vállöv ellazítása, fejkontroll kialakítása. A terápia az evés- és ivásterápiában elért eredményekre épül, azt erősíti.

Augmentatív és alternatív kommunikáció

Az augmentatív és alternatív kommunikáció feladata az aktív és önálló kommunikáció kialakítása, különböző módszerek és eszközök segítségével, mely biztosítja, hogy a kommunikációban is akadályozott sérült személy cselekvő részesévé váljon szűkebb és tágabb környezetének. Az általános iskola minden szakaszán, minden tagozatán külön foglalkozás keretében vehető igénybe.

A kapcsolatteremtés képességének, a gondolatok, érzelmek megosztásának, közös értelmezésének kialakítása, megerősítése, kibővítése; elsődlegesen a beszédfejlesztés; az alternatív, augmentatív kommunikáció módszereivel, eszközeivel, technikáival. A súlyos beszéd fogyatékos, beszédképtelen gyermekek fejlesztésének része, sőt központi feladata.

A kommunikációoktatás célja, hogy a beszédképtelen gyermekek megtanulják, hogyan tudják szükségleteiknek megfelelően, aktívan kifejezni magukat. A gyermekek a mindennapi kommunikációjukhoz úgynevezett kommunikációs táblákat, vagy kommunikátorokat használnak. Külön speciális foglalkozást igényel.

A kommunikáció fejlesztése (logopédia, Augmentatív és Alternatív Kommunikáció) az EGYMI keretében ellátandó feladat.

Evésterápia

Az evésterápia szorosan kapcsolódik a beszéd és mozgásneveléshez. Az evés és ivás olyan tevékenység, melynek kivitelezésében ugyanazok a szervek vesznek részt, melyek a beszédet is létrehozzák. A beszéd szervek mozgáskoordinációja elősegíthető a terápiás étkeztetéssel.

Az evésterápia az egészséges fejlődés menet lépésein vezeti végig a gyermekeket, helyes pozicionálás mellett megtanítja a szabályos harapást, rágást, nyelést, és a száj izmainak tréningjén keresztül elősegíti a beszédfejlődést is. Az evés-, ivásterápiának egyéb előnyei is vannak. A megismerési folyamatoknak része többek között az ízek, szagok, hőmérséklet, tapintási érzékelés fejlesztése is, ami az étkezések során, a napirendbe ágyazva sokkal inkább fejlesztő hatású, mint mesterségesen megteremtett szituációkban. Az étkezés, az ízlelés az

életminőség szempontjából sem közömbös, a jóízű táplálék örömforrás, ha az étkezés nehézségei azt nem rontják el.

Az evésterápia legfontosabb színtere az étkezés. A fejlesztés rendszeres gyakorlás során, kis lépésekből épül fel, mely szükség szerint egyéni fejlesztés, logopédia, kommunikációfejlesztés, ergoterápia és az önkiszolgálás foglalkozások elemeként is megjelenhet.

Az evésterápiára szoruló gyermekek szakszerű intézményi ellátása a Csillagház EGYMI alapfeladata. A mindenkori intézményvezető az éves munkatervben rögzíti az aktuális igényeknek megfelelően az evésterápia-igényt, és tanórai vagy egyéb foglalkozásnak nem minősülő feladat ellátásaként rendeli el az intézményben dolgozó pedagógusok számára.

Frostig program

A Frostig terápia eredményesen alkalmazható az előkészítő szakaszban és az alsóbb évfolyamokon. Vizuális észlelési képességek fejlesztését segíti egyéni szükségletek alapján. Nem kíván külön óratervi keretet, a gyakorlatok a tanórába ágyazva végezhetők. Bázisa a vizuális észlelés öt tartománya (vizuomotoros koordináció, alakkonstancia, alak-háttér megkülönböztetés, téri irányultság és téri összefüggések). A terápia két fő része a mozgásnevelést és a vizuális észlelést fejlesztő programrendszer. A fejlesztés a Frostig-teszt alapján készült diagnózisra épül.

Szenzoros integrációs terápia

Jean Ayres ergoterapeuta, gyermekpszichológus által kidolgozott, a szenzoros integráció elvén alapuló komplex módszer a tanulási zavarok feltárására és terápiájára. Speciális eszközrendszerével (hinták, hálók, labdák stb.) a hibás mintázatú neuropszichológiai funkciók normalizálását segíti. A motoros válaszok saját testélményen keresztüli aktivizálásával nyújt kompenzációs és egyben fejlesztő hatásokat. A terápia tervezett és kontrollált szenzoros ingereket nyújt abból a célból, hogy kiváltsa az ingerekkel kapcsolatos adaptív válaszokat és ily módon emelje az agyi mechanizmusok szervezettségi szintjét. Mozgássérült gyermekeknél a pontosan megtervezett ingerek segítik a sérült funkciók korrekcióját. A vestibuláris ingerekkel fejleszthető az egyensúlyérzék, a fej- és törzskontroll, a kitémasztási reakciók és a talptámasz.

A terápia eszközei: különböző hinták, térhálók, térhágcsók, rácshinták, billenő lapok, rugós lapok, gördeszkák, csúszdák, hengerek, fiziolabdák.

Vízi terápiák

Hidroterápia, úszásoktatás

A foglalkozások célja a víz jótékony hatásának felhasználása a halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek komplex fejlesztésében. A hagyományos úszásoktatásnál melegebb víz hőfok segít a spasztikus izomzat ellazításában. Az ízületek könnyebben átmozgathatók, a mozgásterjedelem könnyebben növelhető, a vitálkapacitás és az állóképesség fejlődik. A szárazföldön nehezen mozgó, járni nem tudó gyermekek a vízben aktívabban, szabadabban mozoghatnak, megtapasztalhatják a járás élményét. Az úszásnemek sérülésspecifikus tanulása segít a gyengült izmok erősítésében, az egyensúlyzavarok korrekciójában, a téri tájékozódás és mozgáskoordináció javításában. A vízben való mozgás

öröme növeli aktivitásukat, önbizalmukat, pozitívan hat értelmi, érzelmi és szociális fejlődésükre.

Létszám: 1-5 gyermek, 2 mozgásnevelő, gyógypedagógiai asszisztensek. (Minden gyermek mellé egy felnőtt jelenléte szükséges a medencében, különösen, ha a gyermek nem érzi magát tökéletesen biztonságban a vízben.)

Összetevői:

- Tangentor kezelés
- Nagyfokú spaszticitás esetén, illetve inkontinens gyermekeknél tangentor kezelést alkalmazunk. A kezelést a gyermek mozgásnevelője végzi a Csillagház épületében található tangentorkádban, gyógypedagógiai asszisztens segítségével.
- Hidroterápia, vízitorna
- Szárazföldön nehezen mozgó, illetve nehezen járó gyermekek vízben történő mozgatása, tornáztatása különféle eszközök segítségével.
- Úszásoktatás
  - Vízhez szoktatás
Tudatos levegővétel, kifújás, szájjárás, merülés, lebegés, siklás, leállás tanítása, a vízbiztonságot elérni képes gyerekeknél.
  - Úszásnemek oktatása
Mellúszás, hátúszás tanítása viszonylag jól mozgó, jól kooperáló gyermekeknél. Az oktatást szárazföldi előkészítés, gyakoroltatás előzi meg.

Kutyás terápia

A kutyának a szociális gondozórendszerben kétféle szerepe van: az egyik a segítő kutya alkalmazása mozgáskorlátozott vagy vak emberek szolgálatában, a másik pedig a terápiás kutya alkalmazása. A terápiás foglalkozások ideje 45 perc. Részt vesz a kutya gazdája mint terapeuta, a gyermekek tanára és mozgásnevelője, valamint a gyermekfelügyelő. A feladatokat a mozgásnevelők és a tanár állítják össze, a kutyás terapeuta pedig előre megtanítja a kutyának, hogy együtt tudjanak dolgozni.

A terápia során csoportszintű és egyéni célkitűzések és elvárások is vannak. Csoportszintű: oldott légkör megteremtése, közösségi érzés erősítése, kommunikációs készség fejlesztése, magatartási szabályok elsajátítása, közös tevékenységekben való aktív részvétel stb. Egyéni fejlesztési célkitűzések: mozgásállapot javítása, meglévő funkciók, képességek kihasználása, fejlesztése, érzékelési-észlelési tapasztalatok gyűjtése, személyiségfejlesztés, stb.

A foglalkozásokon a gyerekek és a kutya együtt dolgoznak, játszanak, különféle mozgásos, kommunikációs és szocializációs feladatokat hajtanak végre.

Lovasterápia

A lovasterápia orvosi, pedagógiai, pszichológiai indikáció alapján, terápiás céllal végzett egyéni vagy csoportos foglalkozás ló segítségével. Attól függően, milyen terápiás céllal végzik, a lovasterápia hippoterápiára és gyógypedagógiai lovagoltatásra osztható fel.

A hippoterápia orvosi indikáció alapján, speciálisan kiképzett ló segítségével végzett neurofiziológiai alapokon nyugvó gyógytornakezelés. A lépésben haladó ló mozgásimpulzusai áttevődnek a lovon ülő páciensre. A lovon ülő helyzet reflexgátló helyzet is egyben. A hippoterápiával befolyásolható, fejleszhető területek: izomtónus, egyensúly, koordináció, felegyenesedés, törzskontroll, szimmetria, az érzékelés minden területe, vitális

funkciók javítása, mozgásmotiváció. A foglalkozások a szabadban zajlanak, játékos, ingergazdag környezetet teremtve a terápiának.

A lóval mint élőlényvel való kapcsolatteremtés, gondoskodás, az iránta érzett felelősségtudat terápiás értékű. A ló elfogadó barát, ugyanakkor mérete és ereje tiszteletet parancsol, alkalmazkodásra tanít, maga a ló lényé és reakciói a viselkedés szabályozói, ezzel sajátos kommunikációs lehetőséget biztosít.

1.2 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A személyiségfejlesztés a tanulók társadalmi és szociális helyzetéhez, egyéniségéhez, adottságaihoz igazodó fejlesztés, amely komplex módon hat személyiségük egészére, lehetővé téve ezzel a minél sikeresebb szocializációt.

Cél

Elégedett, belső harmóniában élő személyiség kialakítása, melynek feltétele a társas érintkezéshez szükséges készségek elsajátítása, a példamutatás és a hátrányos helyzettel való tudatos szembenézés.

Pedagógiai feladatok

- A motivációs és érzelmi karakter, a tudás és a szociabilitás, vagyis a személyi, szociális és kognitív kompetenciák fejlődésének segítése.
- A tanulók személyiségének fejlődését támogató tanulási környezet kialakítása, mely hozzájárul önmaguk megismeréséhez, motivációjukhoz.
- A tanulók megismerése (célzott megfigyelés, mérés, közös programok, egyéni beszélgetés, stb.), az egész személyiség eredményes fejlesztése érdekében, azt megelőzve.
- A tanulók önismeretének, önértékelésének, tanulási motivációjának fejlesztése érdekében a fejlesztő értékelés alkalmazása, az élethosszig tartó tanulás iránti motiváció kialakítása.

A személyiségfejlesztés megvalósulásának színterei

- Óratervi órák, valamennyi műveltségi terület nevelése-oktatása során, függetlenül az oktatásszervezés formájától (vagyis, a hagyományos osztálykeretben tartott, tantermi tanórákon éppúgy, mint pl. egy-egy projekt, csoportfoglalkozás során).
- Az értékelési rend működtetésének színterei – a portfólió alkalmazásával a tanulók aktivitására építve.
- Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások, játék, ergoterápiás foglalkozások, kézműves tevékenységek stb.
- A pályairányítási, pályaorientációs tevékenységek.
- Tanórán kívüli programok: szakkörök, sportkörök, ünnepségek stb.
- Iskolán kívüli programok: kulturális programok, versenyek stb.

1.3 Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

1.3.1 Az egészségfejlesztés iskola feladatai

Az intézményi egészségfejlesztés az intézmény egész életébe, mindennapjaiba beépülő tevékenység, amely egyaránt irányul a pedagógusok, pedagógiai munkát segítők és tanulók egészségről alkotott ismereteinek bővítésére, korszerűsítésére, a fizikai és pszichoszociális környezet egészségtámogató jellegének erősítésére, az oktató-nevelő tevékenységben a személyközpontú megközelítésre a tanulók személyiségfejlesztése érdekében.

Az egészségnevelés a Csillagház Általános Iskolában kiegészül a tanulók önállóságra, önellátásra nevelésével. Képességeikhez, állapotukhoz mérten a legnagyobb fokú önállóság elérése a cél. Ehhez elengedhetetlen a gyermekek megfelelő önismerete, önmaguk és lehetőségeik elfogadása, azért, hogy tanulni, megújulni képes személyiséggé váljanak.

Célok

Az intézményi egészségnevelés célja, hogy a tanulók kellő ösztönzést és tudást kapjanak egy személyes és környezeti értelemben ésszerű, a lehetőségeket felismerő és felhasználni tudó, egészséges életvitelhez. Értsék és fogadják el az egészséggel összefüggő kérdések fontosságát, az ezzel kapcsolatos beállítódásaik szilárdak, konkrét tevékenységekben megalapozottak legyenek.

Az elsajátított ismeretek birtokában legyenek képesek egészségük megőrzésére, egészséges személyiség kimunkálására, a helyes magatartás kialakítására.

Feladatok

- a legalapvetőbb egészségügyi ismeretek elsajátíttatása
- az orvostudomány eredményeiből levonható helyes magatartásra, tevékenységre történő aktivizálás
- az életkorral és egészségügyi, illetve mozgásállapottal járó biológiai- pszichológiai - higiénés életmódbeli tennivalók megismertetése és elsajátíttatása
- az egészséges életvitelhez szükséges képességek kialakítása, erősítése, fejlesztése
- az egészségre káros szokások (alkohol és drogfogyasztás, dohányzás, inaktív életmód, helytelen táplálkozás) biológiai- élettani-pszichés összetevőinek megismertetése
- a társas kapcsolatok egészségi és etikai kérdéseinek, szabályainak elsajátíttatása
- a speciális, egyéni sérülésekből adódó problémák kezelésére, enyhítésére, megoldására alkalmas segítség keresése, kiválasztása, alkalmazásuk megtanítása
- figyelemfelkeltő, tájékoztató, motiváló, aktivizáló szerep vállalása az egészség=érték tudatosításában.

Az egészségnevelési program megvalósulását segítik: gyermekorvos, védőnő.

1.3.2 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása

Az *elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása* tanirási órákon belül (osztályfőnöki, természetismeret és mozgásnevelés óra) és délutáni csoportfoglalkozásokon valósul meg.

Az iskolai elsősegélynyújtás oktatásának legfőbb célja:

Az intézményi elsősegély oktatás célja, hogy a tanulók kellő ismereteket kapjanak az őket és társaikat, elsősorban sérülésükből adódóan fenyegető baleseti, és egyéb veszélyhelyzetekről, azok megelőzéséről, elhárításáról, kezeléséről.

Tudják, hogy a társaikra és magukra figyelni és vigyázni kell. Ismerjék fel a segítséget igénylő helyzeteket, ezekben ne ijedjenek meg. Tudják, kihez kell fordulni segítségért környezetükből.

Értsék és ismerjék meg a megelőzés fontosságát, módjait.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának formái:

Tanórán: munkatevékenység, mozgásnevelés, biológia óra keretében, kommunikáció fejlesztés során (az ismeretekkel kapcsolatos AAK eszközökkel ellátás, azok gyakorlása)

Tanórán kívül: evés-ivásterápia, erdei iskola, iskolai tábor, tanulmányi kirándulás

Önálló ismeretszerzés: házi feladat

1.4 A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A közösségfejlesztés az egyén szocializációjának része. E folyamat eredményeként válik a gyermek az iskolai közösség – később a társadalom – teljes jogú tagjává. A közösségfejlesztés során a tanulók társas kapcsolatai az érték- és kultúraközvetítés folyamatában a közösség kialakulásig fejlődnek.

Célok

Olyan tevékenységrendszer és magatartásformák kialakítása, amelyek a konstruktív életvezetés megvalósításához segítik a tanulókat. Egységes elvek, közös szemlélet, amelyek segítik a közösségi élet rendjének létrejöttét.

1.4.1 A tanítási órán, tanórán kívüli foglalkozásokon és a szabadidős tevékenység során megvalósítandó közösségfejlesztési feladatok

- Tér és idő biztosítása egymás megismerésére, az együttműködési készség és segítőkészség fejlesztése közösen végzett cselekvéseken keresztül.
- Lehetőség teremtése közös élmények átélésére, ezáltal az összetartozás érzésének kialakítása és erősítése.
- Bátorítás egyéni élmények megosztására.
- Közösségi viselkedési normák, alapvető illemszabályok megismertetése, gyakoroltatása különböző szituációkban.
- Perifériás helyzetű gyerekek beilleszkedésének segítése.
- Kapcsolatteremtő készség kialakítása, fejlesztése, valamint az egyénnek és a csoportnak megfelelő kommunikációs rendszer kiépítése.
- A különböző csoportok közötti kapcsolatrendszer működtetése iskolán belül.
- A közösségi normáknak megfelelő tolerancia kialakítása.
- Az együttes tevékenység lehetőségének biztosítása.
- A csoport- és egyéni érdek összehangolására, mások eltérő érdekeinek figyelembevételére nevelés a mindennapi életben adódó helyzetek kihasználásával. Elemi szintű kompromisszumkészség kialakítása.
- Önálló véleményalkotás ösztönzése, vitakészség fejlesztése, vitakultúra megalapozása.
- Tanulóink felkészítése a közösségben megélt kudarcok feldolgozására, válaszreakcióik helyes mederbe terelése.
- A másik ember személyes szférájának tiszteletben tartására nevelés.
- Közösségi magatartás formálása a különböző személyiségjegyek (önismeret, önértékelés, önbizalom, belső motiváció, stb.) fejlesztésén keresztül.

- Az adott közösségben elfogadott, személyes példamutatással alátámasztott értékrendszer közvetítése.
- Önszerveződési törekvések lehetőségének megteremtése.
- A csoport dinamikájának működtetése indirekt iránymutatással.
- A kapcsolatteremtéshez szükséges technikai eszközök biztosítása.
- Iskolán kívüli csoportokkal való ismerkedés megszervezése, a kialakult kapcsolatok fenntartásának, ápolásának segítése.

A közösségfejlesztés megvalósulásának szinterei

- Tanórák, tanórán kívüli és szabadidős tevékenységek – jó szinterei a közösségfejlesztésnek a csoportmunkák, projektek, általában a kooperatív technikák alkalmazása.
- Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások.
- Osztály és intézményi szintű hagyományok ápolása során.

1.4.2 A diákönkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai

A Diákönkormányzat az intézményben a tanulók és tanulóközösségek érdekeinek képviselőjére, a tanórán kívüli és szabadidős programok szervezésének segítésére diákönkormányzat működik. A szervezet munkáját az 3-8. évfolyamokon osztályonként megválasztott képviselők végzik, az intézményvezető által felkért pedagógus kollégák támogatásával.

Az intézményben működő diákönkormányzat munkáját e feladatra kijelölt pedagógus segíti, akit a diákönkormányzat javaslatára az intézményvezető bíz meg öt éves időtartamra. Az intézmény vezetése és a dolgozói köre közvetve segíti a diákönkormányzat munkáját.

Működésének célja

A demokrácia és a parlamentarizmus szabályainak elsajátítása, a tanulók személyiségének fejlesztése, a közösségi szellem erősítése, a közösségi szerepek, funkciók gyakorlása, az önállóságra nevelés elősegítése annak érdekében, hogy felnőttként felelős állampolgárok legyenek.

Feladata

- az osztályok DÖK felelőseinek segítése, irányítása, vezetése
- a DÖK éves munkatervének elkészítése, illetve jóváhagyatása
- az aktuális DÖK programok megszervezése, lebonyolítása
- a tanulók jogainak és érdekeinek képviselése az intézményi tantestületben és az Iskolaszék előtt
- pályázatokon való részvétel (az intézményi Diákönkormányzatot különböző pályázatokon a DÖK felnőtt és diák tagjai képviselik, ezzel is gyarapítva a DÖK erkölcsi elismertségét és anyagi helyzetét)
- a diák-önkormányzati ülések rendszeres lebonyolítása, ahol a diákok választott képviselői vesznek részt.

Diákönkormányzathoz kapcsolódó programok

- Rádió, újság
- Papírgyűjtés
- Szelektív hulladékgyűjtés
- Madáretetés

- Farsang
- Diáknap

1.5 A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai

1.5.1. A pedagógusok helyi feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza. A pedagógusok legfontosabb helyi feladatai:

- a tanulói és teljes iskolai dokumentáció ismerete
- tanítási órákra való felkészülés
- a tanulók dolgozatainak javítása
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése
- az osztályozó vizsgák lebonyolítása
- barátkozó találkozó lebonyolítása
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése
- a tanulmányi versenyek szervezése, lebonyolítása
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok
- a tanulmányi és kulturális versenyek, iskolai mérések irányítása
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken
- részvétel teamekben, teamek szervezése, vezetése
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken
- a tanulók önellátásának segítése az egész napos tevékenység során
- evésterápia, étkezés segítése
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzése
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása
- osztálytermek rendben tartása, esztétikumának biztosítása

Az osztályfőnököt – az osztályfőnöki munkaközösség vezetőjével konzultálva – az igazgató bízza meg minden tanév júniusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

1.5.2. Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.

- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: digitális napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi felelősével.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, a helytelen magatartás korrigálására, kívánatos viselkedés megerősítésére, segítőzésére.
- Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban.

1.6 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

1.6.1 A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

A pedagógiai munka fontos eleme a tehetséges tanulók felfedezése, és optimális fejlesztésükről való gondoskodás.

Célok

A bemeneti mérések alapján kialakított tanulási térkép mentén a kiemelkedő készségek, képességek, kompetenciák, érdeklődési területek minél korábbi felfedezésével a legteljesebb és leghatékonyabb tehetséggondozás elérése – nagy hangsúlyt fektetve a nem tantárgyi tehetségek felfedezésére, fejlesztésére is.

A tanulók önmaguk is fedezzék fel és fejlesszék tehetségüket. A kiemelkedő területek célzott fejlesztésével készüljenek fel az önrendelkező, önálló életre, a társadalmi beilleszkedésre.

Legyenek képesek megfelelő és reális, önismereten alapuló, a védett és nyitott munkaerőpiaci helyzetekre egyaránt figyelő pályaválasztásra.

Ennek érdekében végzett tevékenységek:

- A tehetséggondozás jelentős része a képzési programban megfogalmazódik:
  - képesség szerinti *csoportalakítás* (mozgásnevelés, munkatevékenység), differenciálás, átjárhatóság biztosítása a csoportok között
  - az érdeklődési körnek megfelelő csoporttevékenységek szervezése (művészetek, sport, stb.)
  - *tanulmányi és sportversenyeken*, illetve pályázatokon való részvétel
- Az iskolán kívüli foglalkozások keretében a tanulók – elsősorban önkéntes választásuk alapján – különböző sporttevékenységet folytatnak. A különböző sportágak hobbiszintű űzése mellett az intézmény támogatja a versenysportra való felkészülést.

A továbbtanulási lehetőségek időben elkezdett feltérképezése, a célirányos felkészítés, tudatos pályaválasztás szintén részét képezik a képesség-kibontakoztató tevékenységnek.

1.6.2 A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program

A tanulási kudarcok valamely képesség zavara, részleges hiánya, fejletlensége következtében alakulnak ki, melyek sokszor a mozgáskorlátozottság másodlagos tüneteinek tekinthetők. Ehhez egy bizonyos életkor után hozzájárulnak a serdülőkori problémák, melyeket sokszor a nem megfelelő szociokulturális háttér is nehezít. Az okok pontos feltárása, az ezek alapján szükséges fejlesztő folyamat tervezése mindenképp szakember feladata. A sikeres fejlesztés érdekében a szülővel, a szűkebb és tágabb családdal való együttműködés elengedhetetlen.

Cél

A tanulók egyéni képességeinek, tehetségének, fejlődési ütemének, szociokulturális helyzetének folyamatos figyelemmel kísérésével a tanulók segítése képességeik kibontakoztatásában. A hátrányok csökkentése, igény kialakítása azok leküzdésére.

Feladatok

- Prevenció – a tanulási- és/vagy viselkedészavar pontos feltérképezése (szükség szerint együttműködésben a Mozgásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal) a lehető legkorábbi időszakban.
- A feltárt problémák alapján fejlesztési terv készítése:
  - differenciált, az egyéni igényekhez igazodó tanórai tanulásszervezés
  - fejlesztő-felzárkóztató foglalkozások biztosítása tanórán és tanórán kívül
- A betegségek, környezetváltozások gyakori okozói a lemaradásnak, tanulási kudarcoknak. Ezekben az esetekben a megsegítés leghatékonyabb módja az egyéni bánásmód a beszélgetéseken, családlátogatásokon, differenciált foglalkoztatáson keresztül.
  - kölcsönös nyílt napok szervezése – belső és külső látogatók számára
  - tananyag- és követelményrendszer egyeztetése az egyes szinteken
  - „áttanítások” biztosítása – a az alsóbb évfolyamokon tanító pedagógusok tanítása a felsőbb évfolyamokon és fordítva is közös programok szervezése

A tanulási nehézséggel, zavarral küzdő tanulók pedagógiai megsegítése, a felzárkóztatás az alábbi tevékenységek során történik:

- A pontos pedagógiai diagnózis felállításához, a fejlesztési folyamat tervezéséhez, a sikeres fejlesztéshez elengedhetetlen a szakemberek együttműködése. A teamben résztvevő szakemberek a problémától függően lehetnek: pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, egyéb szakemberek.
- Egy-egy terület koncentrált fejlesztése érdekében a pedagógusok egyéni fejlesztő foglalkozásokat, egyéni korrekciót, felzárkóztatáshoz korrepetálásokat szerveznek.
- A képesség szerinti csoportalakítás biztosítja, hogy a tanulók saját tempójukhoz és képességeikhez leginkább igazodó fejlesztésben részesüljenek.
- A kiemelt jelentőségű tanulás tanítása hozzájárul ahhoz, hogy a tanulók olyan tanulási technikákat, módszereket sajátítsanak el, melyekkel sikeresen tudják teljesíteni az iskolai követelményeket, illetve, melyekkel elkerülhetők a tanulási kudarcok.
- Tanórán kívüli és szabadidős tevékenységek is hozzájárulhatnak a tanulási kudarcok megelőzéséhez, a tanulók megsegítéséhez.

A sikeres fejlesztő, illetve megelőző tevékenységeket támogatja a tanulási környezet, az iskolai felszerelés- és eszközrendszer, így a könyvtár, a számítástechnika, illetve egyéb szaktantermek eszközei is.

1.6.3 A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése

A beilleszkedési és magatartási nehézségek általában a szocializációs, pszichés zavarok miatt alakulnak ki, melyeket egy bizonyos életkor után a serdülőkorral járó problémák nehezítenek. A Csillagház Általános Iskolában ezek a problémák kiegészülnek a másság feldolgozásának nehézségeivel.

Cél

A beilleszkedési és magatartási problémák hátterében húzódó, a közvetlen és közvetett környezetben rejlő okok feltárásával, minél korábbi beavatkozással elérni, hogy a pszichés zavarok kialakulásának esélye csökkenjen, illetve a gyermekek együttműködjenek azok leküzdésében. Az intézmény érvényesülni tudjon az inkluzív nevelés-oktatás.

Feladatok

- A tanulók viselkedésének tudatos megfigyelése a különböző élethelyzetekben (osztály, család, stb.) a vele foglalkozó pedagógusok, terapeuták és gyermekfelügyelők által, szükség esetén szakember (pszichológus, gyermekvédelmi felelős) bevonásával.
- Az érintettek részvételével team-megbeszélés a megoldási javaslatok kidolgozása céljából.
- Szoros kapcsolattartás az iskolapszichológussal, iskolaorvossal, védőnővel, más szakemberekkel, szülőkkel.
- Egyéni képességekhez igazodó tanulás megszervezése, egyéni bánásmód, személyre szabott, nevelő szándékú feladatok adása.
- Következetesség érvényesítése a tanulók egész napjának szervezésében (a szabályok be nem tartása esetén is).
- Ószinte és bizalmon alapuló kapcsolat kialakítása a tanuló és az osztályfőnök között
- A szabadidő hasznos eltöltésére különféle programok kínálata.
- Tájékoztató előadások a fiatalok káros szenvedélyeiről (orvosi, rendőrségi szakemberek, civil szervezetek bevonásával), a nevelőtestület konzultációja a devianciáról (nevelési értekezlet, belső továbbképzések)

Ennek érdekében végzett tevékenységek, színterek

- Tanórai keretben, tanórán kívüli foglalkozásokon a különböző nehézségekkel küzdő gyermekek megfigyelésére van lehetőség. A kooperativitásra építő tanórák lehetőséget biztosítanak a tanulók számára az együttélés szabályainak megismerésére, gyakorlására, az egymáshoz való alkalmazkodás élményének átélésére.
- Szülők szemléletformálása, szoros kapcsolat a családdal, családlátogatás, szülői értekezlet, előadások szervezése aktuális témában.
- Különböző programok szervezése, melyek a hasznos szabadidő eltöltésére nevelnek.
- Teamek működtetése – egy-egy tanulóval közvetlenül foglalkozó szakemberek, illetve a szülők bevonása a sikeres fejlesztés érdekében, illetve aktuális problémahelyzet felmerülésekor a megoldási utak feltérképezésére.

1.6.4 Az ifjúságvédelemi feladatok ellátása

A gyermekvédelmi intézkedések intézményi szinten – az érvényben lévő Gyermekvédelmi Törvény, valamint a Köznevelési Törvény előírásainak való megfelelés mellett – célul tűzik ki:

- a gyermek környezetének befolyásolását a gyermekkel szembeni káros magatartások megváltoztatására
- a szükség szerinti kapcsolattartást a lakóhelyi önkormányzattal, a családsegítő szolgálattal
- a gyermek hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetének javítását

Az intézmény fő gyermek- és ifjúságvédelemi feladatai

- a tanulók veszélyeztetettségének megelőzése, a veszélyeztető okok feltárása, a lehetőségekhez mérten a veszélyeztetett helyzet megszüntetése
- pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető veszélyeztető tényező megléte esetén Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat felé történő jelzés
- az érintettek segítése (a szülő által az önkormányzathoz benyújtott segélykérelmek véleményezése és az igazolások kiadása), iskolai és otthoni életük alakulásának nyomon követése, az esetleges pályázati, ösztöndíj lehetőségekről információ nyújtása, segítség azok elkészítésében
- diákjóléti segítése (az SzMSz részletesen foglalkozik a diákjóléti segítése feltételeivel, elbírálásának módjával, az elszámolási kötelezettség formájával)
- prevenció és felvilágosítás (egészséges életmód, drog, alkohol, szexuális élet)
- kapcsolattartás, team beszélgetések, pszichológusi segítségkérés

Az intézményi gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásáért az intézmény vezetője a felelős, aki kialakítja a megfelelő szemléletet, megfelelő személyt bíz meg a szakmai feladatok ellátásával, valamint folyamatosan ellenőrzi és értékeli az elvégzett munkát.

A szakmai munka koordinálása, a külső és belső kapcsolatok ápolása a gyermek- és ifjúságvédelmi kapcsolattartó feladata. Ezen belül kiemelten fontos tevékenysége a gyermekjóléti szakszolgálattal és a családgondozóval való folyamatos kapcsolattartás, együttműködés.

Minden pedagógus, kiemelten az osztályfőnökök feladatai

- közreműködés a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokban, a fejlődést veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában,
- a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetű gyermek figyelemmel kísérése, felzárkóztatásuk biztosítása,
- a családdal történő kapcsolattartáson keresztül az otthoni környezetben jelentkező problémákra történő felfigyelés,
- az iskolai eszközökkel megoldhatatlannak látszó problémákról a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tájékoztatása, aki az intézményvezetővel együtt gondoskodik a megfelelő lépésekről.

A gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység célcsoportjai

- gyermek

- szülők, család
- pedagógusok és pedagógiai munkát segítők
- külső intézmények, szervezetek, szakemberek, gyermekvédelmi jelzőrendszer további intézményei (pl. házi- és gyermekorvosok, rendőrség, Nevelési Tanácsadó, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Gyermek Átmeneti Otthona stb.)

Tevékenységi területek

- Felderítés: a tanulók, gyermekek személyiségének, egészségi állapotának, családi háttérének, baráti és kortársi kapcsolatainak megismerése – a pedagógiai jellemzés és környezettanulmány elkészítésén keresztül.
- Feltárt káros hatások megelőzése, ellensúlyozása:
  - családlátogatás, életvezetési tanácsadás,
  - fejlesztő, felzárkóztató nevelési-oktatási program,
  - nevelési tanácsadóhoz való irányítás,
  - szabadidős tevékenységek szervezése,
  - közreműködés az egészségnevelésben
- Amennyiben a feltárt veszélyeztetettséget nem lehet pedagógiai eszközökkel megoldani, abban az esetben jelzéssel kell fordulni a gyermekjóléti szolgálatok felé.

1.6.5 A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

A tevékenység célja a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók körülményeinek megismerése, folyamatos nyomon követése, a hátrányok enyhítése érdekében folyamatos kapcsolattartás a családdal, gondviselővel.

Fontos, hogy tanulóink családi, környezeti, anyagi problémáik miatt ne kerüljenek olyan hátrányos helyzetbe, amely tanulmányaik sikeres folytatását megnehezíti, illetve akadályozza. A családlátogatások, valamint a szülőkkel, nevelőkkel való folyamatos kapcsolattartás (telefonon, üzenő fiúzenen keresztül, szülői értekezletek alkalmával) lehetőséget biztosítanak a diákok szociális helyzetének megismerésére.

A hátrányos helyzet okai

- Csonka család: válás, haláleset a családban, állami gondozottság, gyámság, tartósan távollevő szülő (munkavállalás, vagy más ok miatt)
- Sokgyermekes család: három vagy több gyermek
- Szűkös lakásviszonyok: a család magas létszáma, több generáció együttélése,
- Anyagi bizonytalanság: alacsony az egy főre jutó jövedelem, munkanélküliség
- Szülő iskolázatlansága
- Nevelési hiányosságok: felügyelet és gondozás hiánya, kettős nevelés, érzelmi sivárság, közömbösség, helytelen bánásmód, könnyelmű felelőtlen életvitel, szenvedélybetegség, bűnöző családi háttér, a családi környezet nem megfelelően szocializáló hatású,
- Egészségügyi okok: tartós betegség, idegrendszeri, pszichés problémák (szülő és/vagy gyerek), higiéniai hiányosságok

Feladatok a hátrányos helyzet enyhítése érdekében

- Önművelés igényének kialakítása
- Praktikus ismeretek nyújtása

- Önkiszolgálás fejlesztése
- A mindennapi élethez szükséges készségek fejlesztése az adottságokhoz mérten
- Egészséges életmódra nevelés
- Igény kialakítása a szabadidő tartalmas eltöltésére
- Szocializáció elősegítése

Tevékenységek a szociális hátrányok enyhítésére

Tanórákon: szükség szerint az óratervi órákon differenciált egyéni fejlesztésre kerülhet sor, képesség szerinti csoportalkotás munkatevékenység és mozgásnevelés órákon, komplex művészeti nevelés, egyéni fejlesztés, egyéni korrekció, AAK biztosított minden arra rászoruló gyermek számára.

Tanórán kívül: sport és kulturális versenyekre felkészítés, részvétel, iskolai tábor, diákönkormányzat rendezvényei, élménypedagógia, iskolai pszichológus igénybevétele, további életút megtalálásában segítségnyújtás.

Anyagi támogatás:

- Étkezési térítési díj hozzájárulás a hatályos jogszabályok szerint
- Tankönyvtámogatás: a tanulók számára a tankönyvellátás ingyenes a hatályos jogszabályoknak megfelelően.

Pályázatok figyelése, részvétel pályázatokon, melyek a szociális hátrányok mérséklését szolgálják:

- Táboroztatási pályázatok, amelyek anyagi segítséget nyújtanak a szabadidő változatosabb, tartalmasabb - az iskolai munkára is pozitív hatást gyakorló - eltöltéséhez.
- Az oktató-nevelő munka hatékonyságát fokozó eszközök (számítógépek, fejlesztő játékok, speciális segédeszközök) beszerzésére irányuló pályázatok.

Szülőknek felajánlott segítség: közös program szülőkkel (szülői klub), iskolai pszichológus, team megbeszélések, családlátogatás, tájékoztatás szociális juttatások lehetőségeiről szülői értekezleten, fogadó órán. A gyermekek részvételének támogatása a szülők bevonásával minél több hétközi és hétvégi rendezvényen.

1.7 Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvétel rendje

A DÖK döntési jogköre:

Saját működéséről és szervezeti hatásköréről, illetve egy tanítás nélküli munkanap programjáról.

A DÖK egyetértési jogköre:

- a házirend, napirend kialakításában, tartalmában
- a tanulók kitüntetése, jutalmazása, illetve elmarasztalása, „fegyelmi” ügyében
- az intézményi szintű ünnepélyek, megemlékezések napjában, alkalmában
- az intézményi versenyek és vetélkedők kialakításában.

A DÖK véleményezési jogköre:

- a tanév rendjének, munkatervének, házirendjének, napirendjének kialakításában
- az iskolai SzMSz jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt

- a tanulókat is érintő kérdésekben (pl. sporteszközök használata, a szakkörök, illetve a könyvtár működési rendje, stb.)
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt
- az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor (Köznevelési Törvény 48.§)

A DÖK javaslattevő jogköre:

- az intézményi étellel kapcsolatos minden kérdésben (pl. házi versenyek)

A Diákönkormányzat működése:

- A DÖK vezetők pedagógusaik segítségével a tanév elején elkészítik az éves munkatervet, mely alapján a DÖK működik.
- A kész munkatervet az intézmény nevelőtestülete és vezetősége is jóváhagyja.
- A képviselők minden évfolyamon (3. osztálytól) az osztályfőnöki órákon beszámolnak havi munkájukról, eredményeikről, illetve tájékoztatják társaikat a hónap aktuális feladatairól. Társaik javaslatait, módosításait, ötleteit, problémáikkal kiegészítve terjesztik elő a havi értékelő megbeszéléseken.
- A DÖK szükség szerinti gyakorisággal ülésezik, ahol az előző hónap/időszak munkájának értékelése, illetve az aktuális programok előkészítése, a felvetődő közösségi problémák megbeszélése, értékelése, a segítségkérés lehetőségeinek megtárgyalása a feladat.
- Működtetik az intézményi rádiót, szerkesztik az intézmény újságját
- A DÖK tanulói képviselői munkájuk alapján, év végén dicséretben részesíthetők. A nem megfelelő munkát végző képviselők azonban az osztályközösségük által év közben is „visszahívhatók”.

1.8 Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel

1.8.1 A tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák

A szülők, tanulók, pedagógusok és segítő munkatársak együttműködésében érvényesülnie kell a pedagógiai programban megfogalmazott alapelveknek, céloknak és feladatoknak.

A folyamatos kapcsolattartást a pedagógus kezdeményezi, irányításáért, hatékonyságáért – mivel a pedagógus van kulcspozícióban – ő a felelős.

A tanulók és a pedagógusok együttműködésének formái

A diákokat az iskolai életről, az éves munkaterről, az aktuális feladatokról az intézmény, illetve intézményegység vezetője, a diákönkormányzat vezetője, illetve az osztályfőnökök tájékoztatják. Az információcserére a következő fórumok biztosítanak lehetőséget:

- az intézmény vezetője évente legalább egyszer részt vesz a diákönkormányzat ülésén
- az intézmény vezetője lehetőség szerint kötetlen beszélgetések alkalmával cserél információt az évfolyamok képviselőivel
- az intézményi diákönkormányzat vezetője folyamatosan, személyesen, illetve a faliújságon keresztül tájékoztatja a tanulókat
- a tanulók a házirendet, napirendet minden tanév elején megismerik
- az osztályfőnöki órákon az osztályfőnökök, folyamatosan informálják a tanulókat az aktuális feladatokról, illetve pedagógusaik tájékoztatják őket a fejlődésükről, egyéni haladásukról

- a tanulók kérdéseiket, véleményeiket választott képviselőik útján juttathatják el az intézmény vezetősége felé

Diákok együttműködésének formái

A diákok önállósága, együttműködése érdekében különösen fontos azok különféle megnyilatkozási formáinak támogatása:

- diákönkormányzat a segítő tanárok támogatásával
- intézményi rádió, újság
- hirdetőtábla, egyéb írásos emlékeztetők

1.8.2 A szülők közösségét érintő együttműködési formák

A szülők az intézményi életről, a munkaterről, az aktuális feladatokról, rendkívüli intézkedésekről folyamatosan tájékoztatást kapnak. Alapvető célkitűzés, hogy a tanulók lehetőség szerint a családban nevelkedjenek, szüleiktől kapják meg azt a segítséget, támogatást, amely iskolai eredményességükhöz szükséges..

Az együttműködésre az alábbi fórumok szolgálnak:

- az intézmény vezetője az iskolai szintű szülői értekezleten, illetve a szülői szervezeten keresztül tart kapcsolatot a szülőkkel
- a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítására, a szülők tájékoztatására a szülői értekezletek nyújtanak lehetőséget, illetve a szülők a honlapon és e-mailben is kapnak az intézménytől rendszeres tájékoztatást
- az intézmény életébe, a nevelési-oktatási tevékenységbe, az osztályközösség, illetve a tanulók munkájába a szülők a nyílt napok során kapnak bepillantást
- a minden tanévben megszervezett projektek egyes tevékenységei a szülők számára nyilvánosak – ezzel is az iskola pedagógiai munkájába, közösségi életébe igyekszik az intézmény a szülőket bevonni
- egy-egy tanuló egyéni fejlődési útjáról, a fejlesztési folyamat támogatásának lehetőségeiről a szülők a fogadóórákon tájékozódhatnak; az osztályfőnökök a tanév elején értesítik a szülőket a fogadóóra időpontjáról
- a diákok tanulmányairól, fejlődéséről, illetve magatartásáról, a mulasztásokról, a különböző programokról, a kiemelkedő teljesítményekről a szülők az üzenő füzetben, , illetve az e-naplón keresztül tájékozódhatnak
- a szülők az intézmény házirendjét, napirendjét minden tanév elején megismerik
- a tanulók családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve személyes tanácsadás a családlátogatások alkalmával lehetséges; a pedagógusok az újonnan bekerülők családját az első év folyamán, problémás, hátrányos helyzetű fiatalok családját a folyamatos kapcsolattartás miatt akár évente meglátogatják
- a közös élmények, a kötetlen beszélgetések hozzájárulnak a sikeres együttműködéshez, így a diákönkormányzat rendezvényei (pl. Diákönkormányzati nap), a különböző szabadidős tevékenységek fórumot teremtenek az információcseréhez
- a szülők közvetlenül, vagy választott képviselőik útján juttathatják el kérdéseiket, véleményüket az intézmény vezetőjéhez

1.8.3 Együttműködés az intézmény partnereivel

Célja a folyamatos, mindkét fél számára előnyös és gyümölcsöző kapcsolat kialakítása és fenntartása, kétoldalú információcsere, tájékoztatás és tájékozódás, a partnerkapcsolatok

erősítése a tanulók minél eredményesebb fejlesztése, szocializációja, jobb közérzete és társadalmi beilleszkedése érdekében.

A kapcsolattartás lehetséges formái:

- személyes találkozók
- elektronikus kapcsolattartás
- levél
- megkeresések, felajánlások
- támogatói szerződések
- szponzori lehetőségek
- gyakorlóhely biztosítása
- intézmények közötti együttműködés

A partnerekkel való együttműködésnek minden esetben a tanulók érdekeit kell szolgálnia, és a hozzáadott értékre kell irányulnia.

1.9. A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata

1.9.1 A vizsgaszabályzat célja

A vizsgaszabályzat célja a tanulók tanulmányok alatt tett vizsgái lebonyolítási rendjének szabályozása a 20/2012 (VIII. 31.) EMMI rendelet ide vonatkozó paragrafusainak (64-72. §) figyelembevételével.

1.9.2 A vizsgaszabályzat hatálya

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett *tanulmányok alatti vizsgákra*, azaz:

- osztályozó vizsgákra,
- különbözeti vizsgákra,
- javítóvizsgákra, illetve
- pótló vizsgákra vonatkozik.

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít

Kiterjed továbbá más intézmények olyan tanulóira

- akik átvételüket kérik az intézménybe és ennek feltételeként az intézmény igazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő.

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

Osztályozó vizsga

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha

- a) felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól
- b) engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- c) ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a kétszázötven tanítási órát, illetve egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet
- d) a tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát.

Az osztályozó vizsgával kapcsolatos eljárásrend:

Egy osztályozó vizsga – az 1.9.3. b) pontban meghatározott kivétellel – egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik.

A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben szervezi meg az intézmény.

A vizsgaidőszakot a vizsgát megelőző három hónapon belül jelöli ki az intézmény. A vizsgák időpontjáról a vizsgázót a vizsgára történő jelentkezéskor az iskola írásban tájékoztatja. Osztályozóvizsga 2 vizsgaidőszakban tehető: novemberben és májusban, az aktuális tanév munkatervében megjelölt időpontban. Az igazgató, a vizsgázó külön kérelmére engedélyezheti, hogy a vizsgázó az előre meghatározott időponttól eltérő időben tegyen vizsgát.

Pótló vizsga

Pótló vizsgát tehet a vizsgázó, ha a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné. A vizsgázónak fel nem róható ok minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására. Az igazgató hozzájárulhat ahhoz, hogy az adott vizsganapon vagy a vizsgázó és az intézmény számára megszervezhető legközelebbi időpontban a vizsgázó pótló vizsgát tegyen, ha ennek feltételei megteremthetők. A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.

Javítóvizsga

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha

- a) a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott,
- b) az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

A vizsgázó javítóvizsgát az iskola igazgatója által meghatározott időpontban, az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban tehet.

Különbözeti vizsga

Különbözeti vizsgát tesznek azok a tanulók, akik átvételüket kérik az intézménybe és ennek feltételeként az intézmény igazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő.

A vizsgaidőszakot a vizsgát megelőző három hónapon belül jelöli ki az intézmény. A vizsgák időpontjáról a vizsgázót a vizsgára történő jelentkezéskor az iskola írásban tájékoztatja. Különbözeti vizsga 2 vizsgaidőszakban tehető: novemberben és májusban, az aktuális tanév munkatervében megjelölt időpontban.

Az igazgató, a vizsgázó külön kérelmére engedélyezheti, hogy a vizsgázó az előre meghatározott időponttól eltérő időben tegyen vizsgát.

További rendelkezések

Tanulmányok alatti vizsgát független vizsgabizottság előtt, vagy az intézményben lehet tenni. A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételtető.

Az iskolában tartott tanulmányok alatti vizsga esetén az igazgató, a független vizsgabizottság előtti vizsga esetén a kormányhivatal vezetője engedélyezheti, hogy a vizsgázó a szabályzatban meghatározott időponttól eltérő időben tegyen vizsgát.

Tanulmányok alatti vizsgát legalább háromtagú vizsgabizottság előtt kell tenni. Amennyiben a nevelési-oktatási intézményben foglalkoztatottak végzettsége, szakképzettsége alapján erre lehetőség van, a vizsgabizottságba legalább két olyan pedagógust kell jelölni, aki jogosult az adott tantárgy tanítására. A tanulmányok alatti vizsga – ha azt az iskolában szervezik – vizsgabizottságának elnökét és tagjait az igazgató, a független vizsgabizottság elnökét és tagjait a területileg illetékes kormányhivatal bízza meg.

A tanulmányok alatti vizsga vizsgabizottságának elnöke felel a vizsga szakszerű és jogszerű megtartásáért.

A tanulmányok alatti vizsga követelményeit, részeit, a helyi tanterv szabályozza. A vizsga módját és lebonyolítását a tanulóval foglalkozó szakmai team határozza meg.

A tanuló szülője a félév vagy a tanítási év utolsó napját megelőző harmincadik napig jelentheti be, ha a gyermek osztályzatának megállapítása céljából független vizsgabizottságot kér fel.

A szülő a bizonyítvány átvételét követő tizenöt napon belül kérheti, hogy amennyiben bármely tantárgyból javítóvizsgára utasították gyermekét, akkor azt független vizsgabizottság előtt tehesse le.

A vizsgán nyújtott tanulói teljesítmény értékelése az adott tantárgy munkaközösség által elfogadott értékelési rendszere szerint történik.

A vizsga nem ismételtető meg.

A vizsgáról jegyzőkönyvet kell vezetni.

A vizsga eredményét a törzslapba és a bizonyítványba a megfelelő záradékkal be kell vezetni.

1.9.3 Az értékelés rendje

A mérés, értékelés általános elvei

Az értékelésről

Az értékelés viszonyítást jelöl a cél és hatás között, amely a célrendszerre, a nevelési-oktatási folyamatra és az eredményekre irányul. Az értékelés nem cél, hanem eszköz.

Az értékelés célja

A fejlettség sajátosságainak feltárása annak érdekében, hogy folyamatos visszajelzés legyen a gyermek haladásáról.

Az értékelés szerepe, feladata

- biztosítja a folyamatos visszajelzést, visszacsatolást
- növeli a hatékonyságot
- tükrözi a nevelés-oktatás eredményességét
- tájékoztat
- motivál
- meghatározza a továbbhaladás irányát.

A halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek fejlődésére pozitív hatást gyakorol a képességekhez mért, előre mutató, az önmagukhoz mért fejlődést és attitűdöket is figyelembe vevő szöveges értékelés.

Egyes tantárgyakból a tanulók a teljes képzési időszak alatt nem kapnak érdemjegyet és osztályzatot. Ezek a tárgyak: a Mozgásnevelés, a Komplex Művészeti Nevelés, a Munkatevékenység, valamint a Gépírás-informatika.

Az első három évfolyamon és a Terápiás Fejlesztő Csoportban, valamint az említett tantárgyakból a teljes képzési időszak alatt a tanév végén részletes szöveges értékelést alkalmazunk a rövid szöveges értékelés mellett. Az évfolyamok egyes tantárgyaiból adott részletes szöveges értékelés tartalmi keretét és kulcsszavait meghatározza a Helyi Tanterv „A fejlesztés várt eredményei” pont alatt összefoglalt szempontsora.

A rövid szöveges értékelés értékelési kategóriái: kitűnő, kiválóan teljesített, jól teljesített, megfelelően teljesített, felzárkóztatásra szorul, a követelményeket nem teljesítette.

Félévkor a rövid szöveges értékelést részletes szöveges értékelés egészíti ki a közismereti tárgyakból is a Terápiás Fejlesztő Csoportban, valamint az 1. évfolyam osztályaiban (1., KK, IÉ).

Mozgásnevelésből - a tanulók sajátosságai miatt - rövid szöveges értékelésként a megfelelt/nem felelt meg kategóriát kapják a gyermekek félévkor és év végén, melyet részletes szöveges értékelés egészít ki.

Logopédiai, valamint Augmentatív és Alternatív Kommunikáció-fejlesztésben részesülő gyermekek ezen foglalkozások eredményéről félévkor és év végén kizárólag részletes szöveges értékelést kapnak.

Közismereti tárgyakból tanév közben folyamatosan értékeljük a tanulók munkáját szóban. Az alsó tagozaton negyedévente írásban értékelünk, melynek tartalma kitér a tantervi tananyag elsajátításának aktualitásaira, az erősségek, hiányok pontosítására a nevelés, oktatás hatékony fejlesztése érdekében. A felső tagozaton havonta érdemjegyeket kapnak a diákok. Az évközi értékeléseket az e-napló által generált dokumentum első példányán kapják meg a szülők és gondviselők, az általuk hitelesített másodpéldányt az intézményi irattár őrzi.

Az egyéni fejlesztési terv szerint haladók mindig szöveges értékelést kapnak, igény szerint, megegyezés alapján, a 4. évfolyam második félévétől azonban a terv teljesítéséhez viszonyított osztályzatot is kaphatnak.

Akik egyes tantárgyakból a csoportjukétól eltérő szinten tanulnak, például matematikából alacsonyabb számcsoportban, a számcsoport megjelölésével kapnak osztályzatot. Számolási zavarral küzdő gyermekek számológéppel számolhatnak. Az értékelés ezekben az esetekben kiegészül ezzel a megjegyzéssel.

A tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi, a szakértői bizottság véleménye alapján az igazgató mentesíti

a) az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés és minősítés alól, és ehelyett szöveges értékelés és minősítés alkalmazását írja elő,

b) egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól.

Egyéni fejlesztési tervek esetében a bizonyítványba, törzslapra a következő megjegyzések kerülhetnek:

..... tantárgyból egyéni fejlesztési terv szerint haladt.

..... tantárgyból egyéni fejlesztési terv szerint haladt, írásbeli értékelést kapott.

Matematika tantárgyból ..... számkörből értékeltük.

Matematika tantárgyból feladatait számológéppel végezte.

Mentesítve a ..... tantárgy érdemjeggyel történő értékelése alól.

Mentesítve a ..... tantárgy ..... része alól.

A rövid szöveges értékelés átváltása érdemjegyekre a következő szabályok szerint történik:

a követelményeket nem teljesítette = elégtelen (1)

felzárkóztatásra szorul = elégséges (2)

megfelelően teljesített = közepes (3)

jól teljesített = jó (4)

kiválóan teljesített = jeles (5)

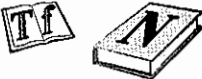

kitűnő = dicséretes ötös

Tanulók értékelését összefoglaló táblázat az első évfolyam (KK, IÉ, 1.) osztályaiban, a 2.-4. évfolyamon, valamint a terápiás fejlesztő csoportban

Közismereti tantárgy	TE R csoport		1. évfolyam KK, IÉ, I. osztályok		2. évfolyam		FZ. évfolyam		3. évfolyam		4. évfolyam	
	I. fél év	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév	I. félév	II. félév
Tantárgyi tudást értékeli: tantárgyat tanító												
Rendszere-sen												Ötfokozatú, érdemjegyes értékelés

Negyed- évenként (november 15.-ig, április 15.- ig)	Rövid szöveges értékelés, mely kiegészül a tananyag elsajátításának aktuális jellemzésével.	
Félévkor	Rövid szöveges értékelés, amely kiegészül a teljes körű szöveges értékeléssel	
Év végén	Rövid szöveges értékelés, amely kiegészül a teljes körű szöveges értékeléssel	Ötfokozatú, érdemjegyes értékelés

Tanulók értékelését összefoglaló táblázat az 5-8. évfolyamon:

Tantárgyi tudást értékeli: tantárgyat tanító pedagógus	5-6. évfolyam	7-8. évfolyam
	Félévkor és év végén	
Rendszeresen	 <p>Ötfokozatú, érdemjegyes értékelés</p>	
Havonta egyszer	 <p>Ötfokozatú, érdemjegyes értékelés</p>	
Félévkor	 <p>Ötfokozatú, érdemjegyes értékelés</p>	

Év végén	 <p>Ötfokozatú, érdemjegyes értékelés</p>
----------	--

Tanulók szöveges értékelését összefoglaló táblázat az összes évfolyamon:

<p><i>Szöveges értékelés egyes tantárgyakból (Komplex Művészeti Nevelés (KMN), Gépirás-informatika, Mozgásnevelés, Munkatevékenység) Tantárgyi tudást értékel: a tantárgyat tanító pedagógus</i></p>	<p><i>TER, KK, IÉ és 1-8 évfolyam</i></p>
<p><i>Félévkor</i></p>	<p><i>Rövid szöveges értékelés, amely kiegészül a teljes körű szöveges értékeléssel</i></p>
<p><i>Év végén</i></p>	<p><i>Rövid szöveges értékelés, amely kiegészül a teljes körű szöveges értékeléssel</i></p>

1.10 Az iskolaváltás, a tanulók átvételének helyi szabályai, a felvételi eljárás és a tanulói jogviszony kezdete

A Csillagház EGYMI-be csak halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek kerülhetnek be, kizárólag a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Mozgásvizsgáló Tagintézménye által készített Szakértői javaslat alapján. Az osztályba sorolás a Csillagház Általános Iskola által szervezett Barátkozó Találkozó tapasztalatai alapján válik véglegessé.

A Csillagház EGYMI fővárosi beiskolázású napi bejárással működő intézmény, a KLIK Budapest 03. tankerületének intézményegysége.

Az iskolát, annak pedagógiai programját és dolgozóit a jelentkező gyerekek és szülei a Barátkozó Találkozó alkalmával ismerhetik meg.

A Terápiás fejlesztő csoportba csupán azok a tanulók kerülhetnek, akik már a Csillagház tanulói, de annak helyi tantervében rögzített tananyagot az egyéni megsegítés ellenére sem tudják elsajátítani. A csoportba való bekerülésről szakmai, pedagógiai vélemény és a Mozgásvizsgáló Tagintézmény javaslata, valamint a szülők ez irányú kérése alapján az igazgató dönt.

A Csillagházban 12 csoport működik, a csoportok létszáma a mindenkori törvényi előírásoknak megfelelő, de a szakszerű, eredményes ellátás és az iskola befogadóképessége miatt semmiképpen nem haladhatja meg a 6 főt, az első évfolyamokon (KK, IÉ és 1. osztályok) valamint a Terápiás fejlesztő csoportban pedig az 5 főt.

2. Az intézmény helyi tanterve

2.1 A választott kerettanterv megnevezése

Az iskola tanulói összetételéből adódóan a választott kerettanterv az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára készült kerettanterv. Az értelmileg akadályozott gyermekek az iskola többi halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott tanulójaival együtt tanulnak, így nevelésük-oktatásuk többletórát nem igényel.

Az ellátott tanulók sajátos nevelési igénye eltérő iskolaszervezet megvalósítását teszi szükségessé. Az iskolai éveket 2 előkészítő évfolyam vezeti be, egy készség-képességfejlesztő és egy iskolai életmódra felkészítő évfolyam. Ezt a halmozottan fogyatékosból adódó korlátozott és késleltetett ismeretszerzés indokolja, s ez az intézmény fennállása óta jól bevált gyakorlat. A két évfolyam közül a gyermekek egyiket megismételhetik, ha az tanulmányaik eredményességét elősegíti, de az előkészítő évfolyamokon összesen legfeljebb 3 tanévet tölthetnek. Amennyiben egy gyermeknek – tudása alapján - nincs szüksége előkészítésre, vagy azt más intézményben teljesítette, tanulmányait az első évfolyamon kezdi. Az első és második évfolyam tananyagát a halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek 3 év alatt képesek elsajátítani olyan eredménnyel, hogy az későbbi iskolai tanulmányaikat kellőképpen megalapozza. A második évfolyamot követő évfolyam felzárkóztató évfolyam néven illeszkedik a képzési rendbe, amelyet a 3. évfolyam követ. Az általános iskola 8 évfolyamának tananyagát így a halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek 9 tanév alatt sajátítják el.

Az iskolaszervezetbe illeszkedik még a Terápiás fejlesztő csoport, amelyben azok az értelmileg akadályozott tanulók folytatják tanulmányaikat, akik az iskola helyi tantervében leírt elvárásoknak az egyéni megsegítés ellenére sem tudnak megfelelni, de fejlesztő iskolai elhelyezésük nem indokolt. A csoportba ennek megfelelően különböző életkorokban és osztályfokból kerülhetnek át az iskola tanulói. Mindössze egy ilyen csoport van az intézményben 5 férőhellyel, oktatásuk a Terápiás fejlesztő program alapján történik. Az

iskolában így az érintett tanulók - két, előkészítő program szerint haladó tanévet nem számítva - az általános iskolai évfolyamokon töltött évekkal együtt 8 tanévet töltenek, hiszen a tananyag elsajátításához illeszkedő nyújtott képzési rendszer az eltérő program szerinti haladás miatt nem indokolt.

A választott kerettanterv tantárgyai és kötelező minimális óraszámai:

Óraterv 12 évfolyamra

Halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek fejlesztéséhez a 2013/2014-es tanévtől felmenő rendszerben

	Ter. f.	KK	IÉ	1.	2.	Fz.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Össz.
Magyar nyelv és irodalom	7	7	7	7	7	7	6	7	4	4	4	4	71
Idegen nyelv											2	2	4
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek									2	2	2	2	8
Matematika	4	4	4	4	4	4	3 1	4	4	4	3 1	4	46 2
Gépirás, informatika	2						2	2	2	2	2	2	14
Erkölcstan	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	12
Környezetismeret	2	2	2	2	2	2	2	2					16
Természetismeret									2	2	4	4	12
Hon és népismeret									1				
Földrajz										1 1	2	2	5 1
Ének-zene	2	2	2	2	1	1	2	2	2	2	1	1	20
Rajz és vizuális kultúra	2	1	1	1	2	2	2	2	2	2	1	1	19
Életvitel és gyakorlat	1 1	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 1	1 1	1 1	1 1	1 3	1 3	12 21
Mozgásnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	60
Osztályfőnöki									1	1	1	1	4

Szabadon tervezhető	2 -1	2 -2	2 -2	2 -2	2 -2	2 -2	2 -1 -1	2 -1	2 -1	2 -1	2 -3 -1	2 -3	24 -21 -3
---------------------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------------	---------	---------	---------	---------------	---------	-----------------

Kötelező óraszám	22	20	20	20	20	20	20	22	23	23	26	26	262
Óraszámok mozgásneveléssel	27 27	25 25	25 25	25 25	25 25	25 25	25 26	27 27	28 28	28 29	31 33	31 33	322 328

A szabadon tervezhető órakeret terhére tervezett órák a táblázatban kék és piros színnel kiemelten jelennek meg. Elsősorban a Munkatevékenység és Komplex művészeti nevelés óraszámát emelik meg minden évfolyamon, valamint a földrajz tantárgy óraszámát 5. évfolyamon és a matematika óraszámát 3. és 7. évfolyamon.

A szürkével kiemelt oszlopok megvalósuló tantárgyait és óraszámait külön táblázatok tartalmazzák. A tantárgyak a halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek tudásához, állapotához és sajátos nevelési szükségletéhez igazodnak. Az enyhén értelmi fogyatékos gyermekek iskolai oktatásának kerettantervi óraszámait fedik le, de más felosztásban, más elnevezésekkel és módosított tartalmakkal, melyet az iskola helyi tanterve tartalmaz.

A Terápiás fejlesztő, a készség- és képességfejlesztő, valamint az iskolai életmódra felkészítő csoport belső óraterve

(Többlétóra - igény nélkül)

	Ter. f.	Ké. ké.	Isk. ém.
Szűkebb és tágabb körny.	7		
Reggeli kör	5		
Környezet és kommunikáció		10	
KMN	2	2	2
Játék	4	4	4
Anyanyelv és környezetismeret			6
Mennyiség-tér és formaismeret			4
Munkatevékenység	4	4	4
Mozgásnevelés	5	5	5
<i>Szabadon tervezhető</i>	2	2	2

Kötelező óraszám	22	20	20
Mozgásneveléssel	27	25	25

A Komplex művészeti nevelés (KMN) és a Munkatevékenység tantárgyak óraszámjai

Az Ének – zene, Rajz és vizuális kultúra, valamint az Életvitel és gyakorlat tantárgyak órászámaiból, valamint a szabadon tervezhető órakeretből tevődik össze a Komplex művészeti nevelés és a Munkatevékenység tantárgy órászáma. (többletóra - igény nélkül)

	TE R	KK	IÉ	1.	2.	FZ	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Össz.
Ének-zene	2	2	2	2	1	1	2	2	2	2	1	1	20
Rajz és vizuális kultúra	2	1	1	1	2	2	2	2	2	2	1	1	19
Életvitel és gyakorlat	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	12
Szabadon tervezhető	1	2	2	2	2	2	1	1	1	1	3	3	21
Összesen	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	72

Komplex művészeti nevelés (KMN)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	24
Munkatevékenység	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	48
Összesen	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	72

2.2 A választott kerettanterv feletti óraszám

A választott kerettanterv feletti óraszámokat a nem kötelező, szabad órakeret, az egész napos foglalkoztatás, a tehetség gondozás és hátránykompenzáció és a rehabilitációs órakeret órászámai adják. Ezeket az órákat elsősorban csoportbontásra, az egyéni képességkibontakoztatásra és hátránykompenzációra, terápiás egyéni foglalkozásokra használjuk a mellékelt táblázatok szerint.

Mivel az intézmény egész napos ellátási rendszerben dolgozik, a nevesített korábbi iskolaotthonos és napközis foglalkozások is megjelennek az órateremben.

Külön órakeret áll rendelkezésre az EGYMI keretében végzett tevékenység: a logopédia (beszédterápia) és az Augmentatív és Alternatív Kommunikáció (AAK) ellátására.

	TE R	KK	IÉ	1.	2.	Fz.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Össz.
Rehabilitációs órakeret 40%	8	8	8	8	8	8	8	8	9	9	10	10	102
Mozgásnevelés csoportbontás	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	82
Augmentatív és Alternatív Kommunikáció	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	20
	TE R	KK	IÉ	1.	2.	Fz.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Össz.
Tehetséggondozás, felzárkóztatás	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	24
Egyéni fejlesztés	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	22
Szakkör						x	x	x	x	x	x	x	2

	TE R	KK	IÉ	1.	2.	Fz.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Össz.	Megjegyzés
Osztályok fennmaradó időkerete összesen	28	27	27	27	27	27	26	28	23	22	23	23	308	
<i>Egész napos iskolai foglalkozások óraszám</i>	13	15	15	15	15	15	14	13					115	
<i>Egész napos iskolai foglalkozások óraszám</i>									12	11	7	7	37	
<i>AAK</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	15	Maximálisan kiosztható óraszám. Adott tanévben az aktuális tanulói igények szerint osztandó ki
<i>Úszás</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	12	
<i>Mozgásnevelés csoportbontás</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	16	
<i>Egyéni fejlesztés</i>											x	x	2	
<i>Egyéni korrekció</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		
<i>Ergoterápia</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	111	

EGYMI														63
<i>Logopédia</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	42
<i>AAK</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	21

2.3 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

A tankönyvrendelést és a taneszközök kiválasztását minden évben a legfrissebb információk, jogszabályok alkalmazásával kell elkészíteni.

Az iskolák, tanulók számára rendelhető tankönyvekről a tankönyvjegyzék nyújt tájékoztatást.

A Csillagház Általános Iskolában a nevelő-oktató munka során a pedagógusok egyrészt olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép stb.) használnak a tananyag feldolgozásához, amelyeket hivatalosan tankönyvvé nyilvánítottak, másrészt a tanulók sérülésspecifikumából adódóan speciális kiadványokat, feladatlapokat, taneszközöket. A tanulók oktatásához a többségi iskolák tanulói számára készült, általánosan használt eszközök is nélkülözhetetlenek, ugyanakkor a diákok hatékonyabb fejlesztéséhez, sajátos nevelési igényéhez adaptált tanulást segítő eszközökre is szükség van. Ezt kiegészíti még a logopédia és az augmentatív és alternatív kommunikáció, valamint a gépírás, informatika adaptált eszköztára is, tanulói számítógépek, adaptációk, digitális tananyagok, a tanulói munkáltatást segítő eszközök. A Tankerület vezetőjének engedélyét kikérve a tankönyvtámogatás terhére mindezek miatt fejlesztő eszközök kerülhetnek beszerzésre.

A tankönyvek, taneszközök kiválasztásának elvei:

- feleljenek meg az iskola helyi tantervének
- alkalmazkodjanak a tanulók egyéni képességeihez és igényeihez
- a felmenő évfolyamok tankönyvei, tematikájuk egymásra épüljenek
- segítsék elő a diákok minél nagyobb fokú önállóságát
- a taneszközök több éven át használhatók, strapabírók legyen
- motiválják a tanulókat
- nagyméretűek, jól láthatók és átláthatók legyenek.

2.4 A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

2.4.1 A készség-, képességfejlesztő és iskolai életmódra felkészítő évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az előkészítő szakasz mindkét csoportjában a készségek és képességek alapozó fejlesztése történik:

- Tájékozódás a tanulók készségeiről, képességeiről, kommunikációjáról, mozgásfejlettségi, önkiszolgálási szintjéről, fejleszhetőségéről
- A társuló fogyatékoságok feltérképezése
- A fejlesztés megtervezése, megkezdése valamennyi területen

Ehhez azok a pedagógiai és gyógypedagógiai módszerek a legeredményesebbek, amelyeknek középpontjában a közvetlen megtapasztalás és élményszerzés áll. Az élménypedagógia hatékonyabb teszi a konkrét tapasztalati úton való személyes tanulást.

2.4.2 Az 1-2. és felzárkóztató évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Legfontosabb feladatok:

- A gyermekek fokozatos átvezetése a játékközpontú cselekvésekből az iskolai tanulás tevékenységeibe
- A megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődés, nyitottság megalapozása, fejlesztése
- Az egyéni fejlődésbeli eltérések csökkentése különféle gyógypedagógiai megoldásmódokkal, korrekciós és terápiás eljárások segítségével
- Esélyteremtés a sikeres iskolai pályafutás megalapozására a tanulási módszerek, a figyelem, a kötelességérzet kialakításával, az egyéni képességek figyelembevételével, személyre szabott értékeléssel, fejlesztéssel

2.4.3 A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- A tanulók adottságait és szükségleteit figyelembe véve a terhelés és teljesítményelvárás fokozatos és differenciált növelése
- A belső motiváció fejlesztésére alapozva elemi ismeretek közvetítése, alapvető képességek, készségek fejlesztése
- Az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikák és tanulásszervezési módok fokozatos kialakítása, bővítése
- Egyéni tanulási módszerek megalapozása, fejlesztése mintaadás alapján

2.4.4. Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- A képességek, készségek, kulcskompetenciák kialakításával, továbbfejlesztésével a tanulás eredményességének fokozása.
- Az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével az együttműködés, a társas kapcsolatok fejlesztése.

2.4.5 A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- A tanulók képességeinek, adottságainak figyelembevételével felkészítésük a továbbtanulásra, a reális énkép, jövőkép fejlesztése.
- A kooperatív technikák továbbfejlesztése, bővítése.
- Önálló munkára, gondolkodásra, önművelésre nevelés.
- Felkészítés a jogok és kötelességek gyakorlására.

2.5 Mindennapos testnevelés

A mozgásfejlesztés az iskola fennállása óta a hét minden napján megvalósuló fejlesztő tevékenység, amely az egész napot áthatja, és az iskolai tanulmányok időszakában a fejlesztés alapját képezi. Egységes szemlélet jellemzi, amely egyesíti az egyedi és differenciált foglalkoztatás elvét, a komplexitás elvét, a módszerek és eljárások sokszínűségének elvét, a folytonosság elvét, a funkcionalitás és az együttműködés elveit. Egyénileg adaptálható eljárásokból, módszerekből áll, életkor-, sérülés- és állapotfüggő, az elérendő cél által meghatározott. A mozgásfejlesztés, rehabilitáció, rehabilitáció nem csupán a mozgásnevelés órákon, hanem a nevelés-oktatás, fejlesztés teljes ideje alatt megvalósuló, komplex tevékenység, melynek területei:

- Diagnosztika
- Fizioterápia (gyógytorna)
- Adaptált testnevelés és sport
- Önkiszolgálásra nevelés

- Ergoterápia
- Gyógyászati és rehabilitációs segédeszköz-ellátás koordinálása
- Önálló életvezetésre való felkészítés

A megvalósulás szinterei:

- mozgásnevelés mint mindennapos óratervi óra (egyéni és csoportos, valamint subaqualis)
- sporttevékenység (sportversenyekre történő felkészítés és aktív részvétel, pl: boccia, úszóverseny, ügyességi verseny futóversenyeken való kerekesszékes részvétel – szükség esetén egyéni asszisztenciával.)
- mozgásfejlesztés az iskolaotthonos tevékenységek során
- mozgásfejlesztés az egyéni igényekhez igazodva egyéni foglalkozásokon

2.6 A választható és speciális tantárgyak, foglalkozások

A választható tantárgyak esetében a diákok lehetőséget kapnak, hogy megjelöljék, melyik tantárgyat választják. A választásukat a tanulók és a szülők aláírásukkal megerősítik és tudomásul veszik, hogy az értékelés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében a választott tárgyat kötelező tanórai foglalkozásként kell kezelni.

A halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek fejlesztése akkor a legeredményesebb, ha a sajátos nevelési szükségletük által meghatározott és megtervezett rendszer szerint történik. Választható tantárgyak nem a hagyományos értelemben illeszkednek az óratervbe, hanem a választható tantárgyi óraszámok bizonyos tantárgyak óraszámát emelik meg, amelyekre a halmozott fogyatékoságból adódóan a legnagyobb szükségük lehet. Az óraterv speciális tantárgyakat is tartalmaz, amelyek a több évtizedes gyakorlat alapján összegyűlt tapasztalatok nyomán alakultak ki és épültek be a tantárgyi rendszerbe.

Választható tantárgyak:

- erkölcsstan vagy hit- és erkölcsstan

Speciális tantárgyak:

- mozgásnevelés
- munkatevékenység
- komplex művészeti nevelés

Az iskola fennállása óta egész napos ellátási rendben működik. Felső tagozaton a szabadon választható foglalkozások azonos időre esnek, így a csoportalkotás alapja nem az osztály, hanem a foglalkozások. A tanulók választhatnak a felkínált lehetőségek közül, de a tanév végéig járniuk kell a választott foglalkozásra.

Választható foglalkozások:

- kulturális foglalkozás
- kézműves foglalkozás
- önkiszolgálás
- tanulószoba
- mozgásos játék

2.7 Az iskolában alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek

Lásd: 1.1.5.

2.8 A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A tanulók esélyegyenlőségének biztosításával kapcsolatos alapelvek betartása.

A Csillagház Általános Iskola a következő irányelveket tartja alapvetőnek:

- A tanulók bármilyen, különösen nemük, koruk, családi állapotuk, nemzetiségük, fajuk, származásuk, vallásuk, politikai meggyőződésük miatti hátrányos megkülönböztetésétől való tartózkodás.
- A hátrányos megkülönböztetés minden eszközzel való megelőzése és megakadályozása, kivéve az oktatás jellegéből vagy természetéből egyértelműen következő, szükséges megkülönböztetés eseteit.
- A tanév alatti értékelés során az adott tantárgy elsajátításához szükséges készségek, képességek, tárgyi tudás minősítése az egyedüli szempont.
- Befogadó, diszkrimináció-mentes légkör biztosítása a tanulók számára.
- A tanulók emberi értékeit, méltóságát, egyediségének tiszteletben tartása az oktatás során.

A kinevezett esélyegyenlőségi referens feladatkörébe tartozik az esélyegyenlőségi terv elkészítése, valamint évenkénti felülvizsgálata, módosítása, továbbá ő ellenőrzi a tervben foglaltak betartását. Az esélyegyenlőségi referens véleményezi a munkavállaló által beadott panaszt anonim módon, és a munkáltató felé továbbítja.

2.9 Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

2.9.1 Ellenőrzés, értékelés

Ellenőrzés: az oktatási, nevelési, mozgásfejlesztési folyamatban a feladatok rendszeres, színvonalas teljesítésének biztosítására szolgáló módszer.

Ellenőrzési formák: megfigyelés, beszámoltatás, kollektív megbeszélés. A dokumentáció formái: napló, feljegyzés, személyi lap stb.

Értékelés: a tanuló teljesítményeinek mennyiségi és minőségi jellemzőit elemzi és összegzi, vagyis minősít.

Eléri célját, ha:

- objektív, rendszeres
- igazságos, tárgyilagos
- jóindulatú, segítő szándékú
- az értékelés nem a cselekvés célja
- jelzi a gyermek önmagához mért fejlődését is

2.9.2 Az értékelés rendszeressége

A tanulók munkáját folyamatosan értékelni kell szóban, szimbólumokkal és érdemjegyekkel, erről a szülőket is rendszeresen értesítést kapnak. A 4. évfolyam második félévétől kezdve havonta tantárgyanként legalább egy érdemjegyet kell kapniuk a tanulóknak.

Érdemjegy a tanórán nyújtott teljesítmények, valamint felmérések alapján születhet.

Írásbeli felmérés készül:

- témakörök lezárásakor
- tanév végén (a tanév során elsajátított ismeretek mérésére)

A félévi és tanév végi osztályzat megállapításánál a szóbeli és írásbeli beszámoltatások eredményeit azonos mértékben kell figyelembe venni. Az írásképtelen és beszédképtelen gyermekek alternatív módszereket használhatnak, melynek elbírálása a gyermekkel foglalkozó team feladata.

2.9.3 Az írásbeli feladatok értékelése

A halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek mozgásállapota a legtöbb esetben nem teszi lehetővé az írásbeli feladatvégzést, illetve annak számszerű értékelését. Gondos mérlegelést kíván, hogy az írásbeli feladatot végezni képes, de rosszul teljesítő gyermekek eredményének az oka mozgáskorlátozottságból adódó nehézség vagy tudásbeli, megoldási probléma. Többek között ezért elengedhetetlen a gyermekekkel foglalkozó pedagógusok, mozgásnevelők, terapeuták folyamatos kapcsolattartása, együttműködése.

Ha a mozgáskorlátozottság teljes mértékben vagy súlyosan akadályozza az írásbeli feladatok elvégzését, a gyermekek szóban oldhatják meg a feladatokat. Súlyosan mozgáskorlátozott beszédképtelen tanulók augmentatív és alternatív kommunikációs (AAK) módszereket használhatnak.

2.9.4 A szóbeli beszámoltatás

A halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek jelentős része súlyosan beszéd fogyatékos vagy beszédképtelen, ami lehetetlenné vagy értékelhetetlenné teszi a szóbeli beszámolást. Az intézménynek minden esetben gondoskodnia kell arról, hogy minden tanulónak rendelkezésére álljon a beszédet kiegészítő vagy helyettesítő eszközök, módszerek szükséges tárháza. Elengedhetetlen a kellő számú szakszolgálati óra is ahhoz, hogy a tanulók ezeket a módszereket, illetve a szükséges eszközök használatát elsajátítsák. Ugyancsak fontos feltétel a team munka, a tanárok és terapeuták folyamatos kapcsolattartása és együttműködése.

Ha a beszédképtelenség teljes mértékben vagy súlyosan akadályozza a szóbeli beszámolást, a gyermekek augmentatív és alternatív kommunikációs (AAK) módszereket használhatnak.

2.9.5 Mérések

Funkcionális diagnosztika

A funkcionális diagnosztika kiter az általános fizikai jellemzők, külső megjelenés, a motoros struktúrák és alapfunkciók, az emberi mozgások, az életkornak megfelelő tevékenységek, a szenzoros képességek és a motoros képességek vizsgálatára. Ezeken túl sor kerül a kognitív teljesítmény, az emócionális, a család és a környezeti tényezők, az életminőség felmérésére is.

Folyamatdiagnosztika - ellenőrzés-értékelés

Félévkor, illetve év végén újra sor kerül a gyermekek vizsgálatára, felmérve ezzel a változásokat, melyek új utakat jelölhetnek ki a tanítási-nevelési-terápiás folyamatban.

Egyéb mérések

Az 1. osztályos, illetve iskolába kerülő tanulókat minden évben mérjük a *DIFER* (Diagnosztikus fejlődésvizsgáló rendszer – Nagy József –) programcsomag adaptált változatával melynek célja, funkciója, hogy segítse az eredményes iskolakezdést.

A portfólió

A portfólió a tanulók személyes fejlődésének nyomon követését segítő eszköz. Alkalmazásának célja, hogy nyomon követhető, sokoldalúan és hosszabb időn keresztül dokumentálható legyen a tanuló fejlődésének folyamata. A benne található dokumentumok segítségével a pedagógus pontosabban, átfogóbban tudja értékelni a tanuló teljesítményét; minden érintett szereplő (tanító, szülő, tanuló) részére nyilvános, az intézmény pedagógiai arculatának megfelelően alakítható és folyamatosan fejleszthető, felhasználható a tanulók szöveges értékeléséhez és érdemjegyes minősítéséhez.

A portfólió-értékelés alternatív értékelési módszer, ami lehetővé teszi, hogy a tanulók, tanárok és szülők átfogó képet kapjanak a tanulók teljesítményének időbeli alakulásáról. A portfólió-értékelés az értékelést inkább a tanulással párhuzamos folyamatnak tekinti, nem pedig egy tanulási szakaszt lezáró eredménynek. A portfólió a tanuló önmaga által, tanárai által megfogalmazott céloknak, különböző produktumoknak (pl. írások, rajzok, dolgozatok, mérések, mozgásfejlődés) és önértékelő feljegyzéseknek gyűjteménye, a pedagógiai napló modernebb formája.

2.10 Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása

Mivel az iskola egész napos foglalkoztatást biztosít, lehetőség szerint otthoni feladatot nem kapnak a gyermekek, mert az iskolában lehetőséget nyílik a tananyag gyakorlására is.

A felső tagozaton már nem mindig van elegendő idő a megnövekedett mennyiségű tananyag kellő mértékű gyakorlásához, ezért szükség lehet otthoni feladatok kijelölésére.

Ez esetben figyelembe kell venni:

- a gyermekek képességeit
- fizikai és szellemi terhelhetőségüket
- az életkori sajátosságokat
- az egyéni adottságokat
- a családi háttérrel

A házi feladatok kijelölésének szempontjai

- Házi feladat csak a már ismert anyagrészekből, elsősorban hétvégére adható, az 5. évfolyamtól.
- Új tananyag előkészítéseképpen gyűjtési, kutatási feladatok is kijelölhetők.
- Lehetőség szerint közel azonos arányban szerepeljenek szóbeli és írásbeli feladatok.
- A szóbeli és írásbeli feladatok aránya a gyerekek eltérő képességeinek (nyelvi és beszédbeli nehézségek, írásképtelenség, részképesség zavarok) függvényében, illetve a tananyag jellege szerint változhat.

- A feladatok mennyiségének meghatározásánál figyelembe kell venni a gyerekek képességeit és terhelhetőségük mértékét.
- Az adható házi feladatok mennyiségéről az osztályban tanító pedagógusok az osztályfőnökkel egyeztetve, közösen döntenek.

A szülők kifejezett kérésére házi feladat hét közben és hétvégére egyaránt adható.

Ha a családi háttér nem teszi lehetővé az otthoni feladatvégzést, a pedagógus team eltekinthet a házi feladatok adásától.

Az otthoni írásbeli házi feladat kiadásának korlátai

- A tanulókat (versenyre készülők, a tantárgy iránt aktívan érdeklődők) egyéni választásuk, kérésük alapján szorgalmi feladattal lehet segíteni, számukra szorgalmi feladatot lehet javasolni.
- Az otthoni tanulási idő (írásbeli és szóbeli feladatok elvégzésének együttes ideje) maximum 20-30 percet vehet igénybe egy tantárgyból.
- A napi felkészülés otthoni (napközis, tanulószoba) ideje nem lehet több 1-1,5 óránál.

2.11 A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

Egész napos foglalkoztatás

A Csillagház Általános Iskolában az oktató-nevelő munka fennállása óta egész napos foglalkoztatás keretében történik. A tanulók reggel fél nyolctól érkeznek az iskolába, és délután negyed ötkor indulnak haza. Az első foglalkozás negyed kilenckor kezdődik.

Az óratervi órák és napközis (iskolaotthonos) foglalkozások váltakoznak a nap folyamán, ezzel egyenletes terhelést biztosítanak a tanulók számára. A pedagógusok is váltakozó műszakban dolgoznak, így elérhető, hogy a nagyobb szellemi erőfeszítést igénylő óratervi órák és a mozgásnevelés inkább délelőttre kerüljenek.

Az egyéni foglalkozások az iskolaotthonos és napközis foglalkozásokkal párhuzamosan zajlanak. Az egyéni foglalkozásokra csak az iskolaotthonos és napközis órákról lehet a tanulókat elvinni. Az évfolyamok között az órák elosztása a szükségleteknek megfelelően, rugalmasan történik, a törvény által biztosított keretek között.

Az iskolaotthon a törvényi előírásoknak megfelelően felmenő rendszerben kivezetésre kerül az óratervből.

A napközis foglalkozások típusai:

- tanulószoba
- kézműves foglalkozás
- kulturális foglalkozás
- mozgásos játék
- játszóház
- önkiszolgálás

Képesség szerinti csoportalakítás

Párhuzamos óratervezéssel lehetővé válik, hogy a különböző évfolyamokra járó, de hasonló képességű tanulók azonos csoportba kerüljenek, biztosítva ezzel, hogy adottságaikhoz igazított fejlesztő foglalkozásokban részesüljenek – például munkatevékenység vagy mozgásnevelés órákon.

2.12 A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek

A tanulók mozgásállapotának felmérésére és a fejlődés rögzítésére az intézményben kidolgozott és a mindennapos mozgásnevelés tapasztalatainak felhasználásával folyamatos alakítás, tökéletesítés alatt álló mozgásállapot felmérőlapok szolgálnak. A mozgásállapot felmérő lap minden egyes fiziológiás mozgástevékenység felmérésénél több fokozatú minőségi különbség differenciálására ad lehetőséget. Mindemellett a mozgásképességet összegző, leíró szöveges részt is tartalmaz, mely a funkcionális fejlesztés lehetőségeit alapozza meg.

A jelenleg kidolgozás, illetve próbamérések alatt álló ergoterápiás felmérő lap alapját a FIM-skála képezi, amelyet a Csillagház halmozottan fogyatékos tanulóihoz adaptáltunk, megtartva a függetlenségi skála eredeti hét pontos minősítési rendszerét.

2.13 Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei

2.13.1 Az iskola egészségnevelési elvei

Az intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet fordít a tanuló egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

- az egészséges táplálkozás
- a mindennapos testnevelés, testmozgás
- a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek megelőzése
- a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás
- a személyi higiéné területére terjednek ki

Célok

- A gyermekek ismerjék és értsék meg a testi-lelki egészség megőrzésének fontosságát.
- Lehetőségeikhez mértén tudják megfogalmazni céljaikat, tudják megvalósítani vágyaikat, tudják megtalálni az egészséget védő, és a környezet védelmére is figyelő megoldásokat.
- Olyan egészséges életmóddal kapcsolatos ismeretek és képességek birtokába jussanak, amelyek – adottságaiktól függő mértékben – képessé teszik őket a felelősségteljes viselkedésre, arra, hogy a tanultakat életvezetésükbe beépítve az igazi értékeket részesítsék előnyben.
- A család mellett az iskola váljék az egészségnevelés fő színterévé.

Feladatok

- Az egészség és a környezet összefüggéseinek feltárása (veszélyes anyagok, készítmények kezelése, annak szabályai).
- Az egészséges életvitelhez szükséges képességek fejlesztése és a feltételek megteremtése.
- Alapvető egészségvédelmi ismeretek nyújtása:
  - önmagunk és egészségi állapotuk ismerete (szűrővizsgálatok)
  - az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe
  - a betegség és a gyógyulást segítő magtartás

- a testi higiénia, öltözködési szokások
  - a szenvedélybetegségek
  - szexuális kultúra és magatartás
  - konfliktuskezelés, stressz tűrés
  - a személyes biztonság (közlekedés, rizikóvállalás)
  - mozgás, testedzés fontossága
  - veszélyhelyzetek felismerése, elhárítása, segítségkérés
- A szülők, az iskolaorvos, a védőnő, a gyermekvédelmi felelős, valamint a gyermekekkel foglalkozó valamennyi munkatárs együttműködése a program sikeres megvalósítása érdekében.

Az iskola a családi környezet mellett a szocializációnak azt a színterét jelenti, amelyben mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásmintáinak kialakítására és begyakorlására.

Iskolai és iskolán kívüli területek

Tanórai keretek

- Szaktárgyi órák témafeldolgozása (mozgásnevelés, munkatevékenység, természetismeret, stb.)
- Osztályfőnöki órák (egészségvédelmi témák stb.)
- Rehabilitációs foglalkoztató terápia (ergoterápia)

Tanórán kívüli lehetőségek

- Napközis foglalkozások (fakultatív foglalkozások pl. mozgásos játék)
- Uszodai foglalkozás
- Sportprogramok (Boccia-verseny stb.)
- Vetélkedők, versenyek (Ki-mit-tud?)
- Kirándulások
- Kulturális programok (kiállítás, filmvetítés stb.)
- Táborszások
- Séták
- Egészségvédelem jeles napjai (Egészségügyi Világnap stb.)

Módszerek

- példamutatás
- szemléletformálás
- felvilágosítás
- prevenció
- szemléltetés (videofilmekkel)
- kirándulások, séták
- egymás megfigyelése, önmegfigyelés
- egyénre szabott segítségadás
- napi rendszerességű testmozgás
- környezet bevonása (szülők)
- bemutatás
- cselekedtetés
- beszélgetés
- információgyűjtés

- játékba ágyazott ismeretszerzés

Speciális módszerek

- mozgásnevelés
- ergoterápia
- evésterápia
- hidroterápia

Személyi feltételek

- Az iskola egészségfejlesztéséért, - neveléséért felelős pedagógus.
- Iskolaorvos
- Az iskola minden dolgozója
- Szülők

Tárgyi feltételek

- Tankönyvek, nyomtatott és elektronikus anyagok
- Egészségnevelési, egészségügyi ismeretek elsajátítását segítő könyvek, szemléltető eszközök
- Audiovizuális eszközök, dokumentumfilmek, fényképek, plakátok
- Természetes környezet
- Napi rendszeres tisztálkodáshoz használt segédeszközök
- Testmozgáshoz használt segédeszközök
- Gyógyászati és egészségügyi segédeszközök

A példamutató egészségnevelő környezet tényezői

- biztonságos környezet
- termék, folyosók, mellékhelyiségek, udvar tisztasága
- növények
- dolgozók példamutatása
- természetes anyagok használata
- levegőzés lehetősége
- egészséges élelmiszerek fogyasztása
- füstmentes épület
- segítő környezet (emelők, kapaszkodók, stb.)

2.13.2. Az iskola környezeti nevelési elvei

Az ember környezetéhez hozzátartozik a természetes, az épített és a társadalmi környezet, ezért a környezeti nevelés olyan személyiségformálást jelent, melynek során az ember felismeri a természeti, társadalmi, gazdasági jelenségek kölcsönös voltát, helyét és szerepét a környezeti rendszerben, saját életében. Kialakítja azokat az új, környezettel kapcsolatos magatartási és életviteli mintákat, melynek során a gyermekek a társadalom környezetért felelős személyiségévé válhatnak.

Cél olyan emberek nevelése, akik a természetes és társadalmi környezet szépségeire nyitottak, ezeket tudják értékelni, majd a természettel harmonikusan tudnak együtt élni. Óvják, védik természeti értékeinket, ami lehetővé teszi egészségesebb, teljesebb életüket.

A környezeti nevelés megjelenik a hagyományos tanórai oktatás keretei között, a nem hagyományos tanórákon, illetve az élménypedagógiai és a tanórán kívüli foglalkozások során is.

Hosszú távú pedagógiai célok

- környezettudatos magatartás és életvitel segítése
- az egészség és a környezet összefüggéseinek feltárása
- ismeretek és jártasságok kialakítása, melyeknek segítségével képesek lesznek megelőzni az egészségügyi problémákat és csökkenteni azok súlyosságát
- ok-okozati összefüggések megismertetése a környezetben
- az egészséges életvitelhez szükséges képességek fejlesztése
- tapasztalaton alapuló környezeti nevelés

Konkrét célok és feladatok

- természeti-épített szociális környezetünk ismerete, óvása, fejlesztése
- madárvédelem (téli etetés)
- szelektív hulladékgyűjtés (papír, fém, műanyag, veszélyes stb.)
- az egészségre káros szokások megismertetése
- a levegőzés és mozgás fontosságának tudatosítása
- a média által közvetített reklámok reális megítélésének formálása
- a természet közelebb hozása, megismertetése tanulóinkkal
- a témnapok (Víz napja, Föld napja, Madarak és fák napja) megismerése

2.14 A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei

A halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott tanulókról a pedagógusoknak olyan alapvető pszichológiai ismeretekkel, készségekkel kell rendelkezniük, amelyek lehetővé teszik, hogy a gyermekeket rávezessék értékeik felfedezésére, s azokat bázisnak tekintve, azokra építve teljesíthessék ki személyiségüket. Ugyanakkor – nem hangsúlyozva azt – segítséget kell nyújtani állapotuk, korlátaik, nehézségeik elfogadásához, kezeléséhez, kompenzálásához.

Az a pedagógus, aki a mozgáskorlátozott gyermekeket megfelelően rávezette saját értékeit megismerésére és annak kamatoztatására, megteremtette az alapokat ahhoz, hogy a gyermekek társaik teljesítményét is reálisabban értékeljék.

2.14.1 A magatartás és szorgalom értékelésének elvei

A magatartás és szorgalom értékelésekor szöveges értékelést alkalmazunk.

A tanulók magatartásának és szorgalmának értékelésénél a korábban ismertetett elvek, célok és feladatok érvényesülnek. Az osztályozó értekezleten az osztályfőnökök szöveges értékelésben ismertetik a tantestülettel a gyermekek e téren elért eredményeit, változásait, fejlődésüket, melyről, ezt megelőzően az összes osztályában tanuló gyermekkel kapcsolatban lévő oktató, mozgásnevelő, nevelő, gyermekfelügyelő véleményét kikérte.

- A szorgalom és a magatartás értékelése a tanulóval foglalkozó összes szakember (pedagógus, gyógytornász, pedagógiai asszisztens) közös döntése alapján történik.
- Az egész személyiséget, így annak részeként a magatartást és a szorgalmat is befolyásolják a tanuló sérülései és a családi, szociális körülményei. Mindezeket figyelembe kell venni az értékelésnél. A követelmények azonban – bár egyénre szabottak – álljanak minél közelebb az általánosan elfogadott társadalmi elvárásokhoz.

- A szülőkkel való szoros együttműködés (pl.: üzenő füzet, beszélgetések/megbeszélések) elengedhetetlenül szükséges a tanuló teljesebb megismeréséhez.
- A tanulók magatartásában és szorgalmában tükröződik érzelmviláguk, melynek harmonikus, kiegyensúlyozott volta alapját képezi a személyiség fejlődésének, az ismeretszerzésnek.
- A magatartás és szorgalom folyamatosan történő értékelése elősegíti a fejlesztési célok és az azokhoz kapcsolódó feladatok megfogalmazását és megvalósítását éppúgy, mint az egyéb fejlesztési területek, illetve tantárgyak anyagában való tervszerű előrehaladást.

Magatartással kapcsolatos elvárások

- Tartsák be az iskolai házirendet.
- Sajátítsák el a közösségi viselkedési normákat, az illemszabályokat, az életkoruknak és képességeiknek megfelelő vitakultúrát.
- Tudják összehangolni a csoport- és egyéni érdekeket.
- Legyenek képesek a kudarcűrésre és feldolgozásra.
- Tartsák tiszteletben a másik ember személyes szféráját.
- Rendelkezzenek megfelelő kapcsolatteremtő készséggel.
- Belső készítésre vegyenek részt az iskolai munkában.
- Legyenek képesek a kitűzött célok megvalósításáért erejükhez, képességeikhez mértén erőfeszítéseket tenni, a felmerülő nehézségeket és akadályokat leküzdeni.
- Forduljanak aktívan és érdeklődéssel környezetük felé.

A szorgalommal kapcsolatos elvárások

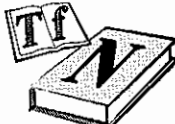
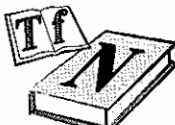
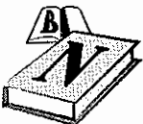
- Belső készítésre vegyenek részt az iskolai munkában.
- Legyenek képesek a kitűzött célok megvalósításáért erejükhez, képességeikhez mértén erőfeszítéseket tenni, a felmerülő nehézségeket és akadályokat leküzdeni.
- Forduljanak aktívan és érdeklődéssel környezetük felé.

Szöveges értékelés magatartásból és szorgalomból

A tanuló magatartása: példás
    jó
    változó
    rossz

A tanuló szorgalma: példás
    jó
    változó
    hanyag

Tanulók magatartásának és szorgalmának értékelése

Értékel: Team (osztályfőnök, az osztályban tanító tanárok, mozgásnevelők, asszisztens)	Minden évfolyamon	
	Magatartás, szorgalom	
Havonta egyszer	Szövegesen, négy szavas skálán	
Félévkor	Szövegesen, négy szavas skálán	
Év végén	Szövegesen, négy szavas skálán	

2.14.3 A jutalmazás, fegyelmezés iskolai elvei

A jutalmazás rendje

A tanulók kiemelkedő tanulmányi munkáért szaktanári, osztályfőnöki, igazgatói, példamutató magatartás, illetve közösségi munka esetén osztályfőnöki, igazgatói dicséretben részesülhetnek. A tanév végén a dicséretek könyvjutalom egészíti ki. A háziversenyek győztesei képviselhetik az Intézményt a magasabb szintű versenyeken.

Fegyelmező intézkedések

A fegyelmező intézkedések fajtáit, eljárási rendjét részletesen a Házirend tartalmazza.

A következő fegyelmező intézkedések alkalmazhatók a tanulókkal szemben

- szaktanári figyelmeztetés
- osztályfőnöki figyelmeztetés
- osztályfőnöki intés
- osztályfőnöki megrovás
- igazgatói intés
- igazgatói megrovás

A tanulókkal szemben a következő fegyelmi büntetések alkalmazhatók:

- megrovás

- szigorú megrovás
- kedvezmények, juttatások csökkentése, illetve megvonása
- kizárás a tanórán kívüli foglalkozásból
- áthelyezés másik iskolába

A fegyelmi intézkedéseket és büntetéseket az osztályfőnök beírja az E-napló jegyzet rovatába. Az osztályfőnöki és igazgatói írásbeli intésről és a fegyelmi büntetésekről a tanuló szüleit írásban tájékoztatni kell.

Fegyelmi eljárást az aktuálisan hatályban lévő törvények alapján lehet kezdeményezni és lefolytatni.

Hatályos: 2017.09.01.

A Csillagház EGYMI Pedagógiai Program-módosításának jóváhagyása

Az intézmény Pedagógiai Programjának módosítását az intézmény Diákönkormányzata 2016. szeptember hó 14. napján tartott ülésén megtárgyalta. A Diákönkormányzat a módosítást elfogadásra javasolja.

Dátum: Budapest, 2017.04.27.

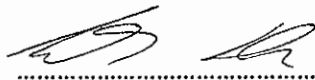
Varga Balázs

Varga Balázs

a Diákönkormányzat vezetője

A Szülői Szervezet a Pedagógiai Program módosításában foglaltakat megismerte, azokat elfogadásra javasolja.

Dátum: Bp. 2017.04.27.

a Szülői Szervezet képviselője

Az Intézményi Tanács a Pedagógiai Program módosításában foglaltakat megismerte, azokat elfogadásra javasolja.

Dátum: Budapest, 2017.04.27.

Gyulai Márta Csenge

Gyulai Márta Csenge

az Intézményi Tanács elnöke

JELLENLÉTI ÍV
A CSILLAGHÁZ EGYMI SZAKMAI DOKUMENTUMAINAK (PP) ELFOGADÓ
ÉRTEKEZLETÉRŐL
2017. ÁPRILIS 26.

Sorsz	Munkavállaló neve		Alíráás
1.	Alt	Petronella	<i>Alt Petronella</i>
2.	Balla	Bíbor	<i>Balla Bíbor</i>
3.	Bányi	Renáta	<i>Bányi Renáta</i>
4.	Bartháné Zsiros	Szilvia	<i>Bartháné Zsiros Szilvia</i>
5.	Bolgár	Tamás Ferenc	<i>Bolgár Tamás Ferenc</i>
6.	Boross	Katalin Gabriella	<i>Boross Katalin Gabriella</i>
7.	Czeglédiné Mészöly	Andrea	<i>Czeglédiné Mészöly Andrea</i>
8.	Csongorné Rézsó	Eszter	<i>Csongorné Rézsó Eszter</i>
9.	Demecs	Judit	<i>Demecs Judit</i>
10.	Demecs	Katalin	<i>Demecs Katalin</i>
11.	Dóczy	Anna	<i>Dóczy Anna</i>
12.	dr. Mészöly	Pálné	<i>dr. Mészöly Pálné</i>
13.	Farkas-Villányi	Dóra	<i>Farkas-Villányi Dóra</i>
14.	Fekete-Szabó	Viola	<i>Fekete-Szabó Viola</i>
15.	Fórika	Zsoltné	<i>Fórika Zsoltné</i>
16.	Fuhl	Erzsébet	<i>Fuhl Erzsébet</i>
17.	Gaál	Gábor	<i>Gaál Gábor</i>
18.	Görbics	Dóra	<i>Görbics Dóra</i>
19.	Györök	Katalin	<i>Györök Katalin</i>
20.	Gyulai	Márta Csenge	<i>Gyulai Márta Csenge</i>
21.	Horváth	Margaréta	<i>Horváth Margaréta</i>
22.	Horváthné Illés	Barbara Eszter	<i>Horváthné Illés Barbara Eszter</i>
23.	Hosszu	Éva	<i>Hosszu Éva</i>
24.	Juhász	Éva	<i>Juhász Éva</i>
25.	Juhász-Vass	Tímea	<i>Juhász-Vass Timea</i>
26.	Jurányi	Éva Natália	<i>Jurányi Éva Natália</i>
27.	Katzenbergerné Czigány	Ágota	<i>Katzenbergerné Czigány Ágota</i>
28.	Kovács	Barbara	<i>Kovács Barbara</i>
29.	Kovács	Krisztina	<i>Kovács Krisztina</i>
30.	Kovácsné Gerőfi	Márta	<i>Kovácsné Gerőfi Márta</i>
31.	Kuzman	Kinga	<i>Kuzman Kinga</i>
32.	Magaláné Selmecsi	Judit	<i>Magaláné Selmecsi Judit</i>
33.	Mezei-Stadler	Viktória	<i>Mezei-Stadler Viktória</i>
34.	Milanovitsné Zólyomi	Anna	<i>Milanovitsné Zólyomi Anna</i>
35.	Molnár	Krisztina	<i>Molnár Krisztina</i>
36.	Naszály Németh	Rita	<i>Naszály Németh Rita</i>
37.	Novák	Nóra	<i>Novák Nóra</i>
38.	Petrányiné Omaiszi	Mária	<i>Petrányiné Omaiszi Mária</i>
39.	Rácz	Borbála Erzsébet	<i>Rácz Borbála Erzsébet</i>
40.	Radnics	Adrienn	<i>Radnics Adrienn</i>
41.	Schoblocher	Anna	<i>Schoblocher Anna</i>
42.	Schumeth	Judit	<i>Schumeth Judit</i>
43.	Simon	Ilona	<i>Simon Ilona</i>
44.	Soltészné Takár	Anita	<i>Soltészné Takár Anita</i>
45.	Stipka	Krisztina	<i>Stipka Krisztina</i>
46.	Szabó	Árpádné	<i>Szabó Árpádné</i>
47.	Szatmári	Antónia	<i>Szatmári Antónia</i>
48.	Tokárné Takács	Andrea	<i>Tokárné Takács Andrea</i>
49.	Torda	Katalin	<i>Torda Katalin</i>
50.	Tóth-Horváth	Renáta	<i>Tóth-Horváth Renáta</i>
51.	Tóthné Horváth	Patricia	<i>Tóthné Horváth Patricia</i>
52.	Tóthné Szilágyi	Zsuzsanna	<i>Tóthné Szilágyi Zsuzsanna</i>
53.	Tölgyesi	Zsófia Eszter	<i>Tölgyesi Zsófia Eszter</i>
54.	Vaisz	Gabriella	<i>Vaisz Gabriella</i>
55.	Verbó	Szemőke Éda	<i>Verbó Szemőke Éda</i>